

ת"פ 8458/06/16 - המאשימה - מדינת ישראל נגד אמנון עמנואל, סיגלית עמנואל, מרדכי משה ממנו, חנה ממנו

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 8458-06-16 מדינת ישראל נ' עמנואל ואח'
בפני כבוד השופט הישם אבו שחאדה

בעניין: המאשימה - מדינת ישראל באמצעות
פרקליטות מחוז מרכז - פלילי ע"י עוה"ד יעל
לוי

נגד
הנאשמים
1. אמנון עמנואל
2. סיגלית עמנואל
3. מרדכי משה ממנו
4. חנה ממנו
כולם ע"י עוה"ד ששון בר עוז

הכרעת דין

תוכן עניינים

פסקאות	נושא
23 - 1	א. כתב האישום
29 - 24	ב. העובדות שאינן שנויות במחלוקת
33 - 30	ג. על נטל השכנוע ונטל הבאת הראיות
39 - 34	ד. מנגנון הפיקוח על אמנון בחברת יוניליוור ובחברת דנאל
118 - 40	ה. הכשלים במנגנון הפיקוח על אמנון

- 1.ה הכשל הראשון: העדר קיומם של כרטיסי נוכחות
בחברת דנאל עבור העובדים היומיים 42 - 40
- 2.ה הכשל השני: תעלומת זהותו של ממלא הטבלאות 53 - 43
- 3.ה הכשל השלישי: העדר קיומם של כרטיסי נוכחות
בחברת יוניליוור עבור העובדים היומיים 57 - 54
- 4.ה הכשל הרביעי: זריקת היומנים של ריימונד בסטיקר 74 - 58
- 5.ה הכשל החמישי: העדר פיקוח על אמנון מהדרג שמעליו 79 - 75
- 6.ה הכשל השישי: העדר פיקוח על אמנון מהדרג שמצדדיו 81 - 80
- 7.ה הכשל השביעי: העדר פיקוח על אמנון מהדרג שמתחתיו 103 - 82
- 8.ה דיון מסכם בכשלים במנגנון הפיקוח על אמנון 118 - 104

ו. הראיות הנסיבתיות שנוגעות לפיקטיביות הרישום

של חנה ומרדכי כעובדים יומיים 184 - 119

- 1.ו ראיה נסיבתית היא ראיה בעלת פוטנציאל "מחשיד" 121 - 119
- 2.ו הראיה הנסיבתית הראשונה: הימים שבהם חנה ומרדכי
שהו בחו"ל 140 - 122
- 3.ו הראיה הנסיבתית השניה: הפקדת שכרם של חנה ומרדכי

143 - 141	בחשבון הבנק של סיגלית
	4.ו. הראיה הנסיבתית השלישית: חנה חיילת בשירות סדיר
150 - 144	וגם עובדת בשתי עבודות
	5.ו. הראיה הנסיבתית הרביעית: מרדכי חייל בשירות סדיר
154 - 151	בתפקיד לוחם
	6.ו. הראיה הנסיבתית החמישית: עשרה ימים שבהם
157 - 155	מרדכי שהה בכלא צבאי
	7.ו. הראיה הנסיבתית השישית: הרישום של חנה ומרדכי
161 - 158	כעובדים יומיים לתקופה המקסימלית המותרת
	8.ו. הראיה הנסיבתית השביעית: שכר גבוה לחנה ומרדכי
163 - 162	ביחס לעובדים יומיים אחרים
	9.ו. הראיה הנסיבתית השמינית: רישום מופרז של ימי
166 - 164	עבודה לחנה ומרדכי בחודשים מסוימים
	10.ו. הראיה הנסיבתית התשיעית: חשבוניות נפרדות
168 - 167	עבור חנה ומרדכי משאר העובדים היומיים
184 - 169	11.ו. דיון מסכם בראיות הנסיבתיות הנוגעות לחנה ומרדכי
ז. הראיות שנוגעות לפיקטיביות הרישום של גילה כעובדת יומית 191- 185	

217 - 192

דין בהוראות החיקוק שיוחסו לנאשמים

ח.

- 1.ח העבירה של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות 199 - 192
- 2.ח העבירה של קשירת קשר לביצוע פשע 205 - 200
- 3.ח העבירה של רישום כוזב במסמכי תאגיד 208 - 206
- 4.ח העבירה של זיוף מסמך בכוונה לקבל דבר באמצעותו בנסיבות מחמירות 217 - 209

218

סוף דבר

ט.

כתב האישום

א.

1. נאשם 1 (להלן: **אמנון**) נשוי לנאשמת 2 (להלן: **סיגלית**). נאשמים 3 ו-4 (להלן: **מרדכי** או **חנה**, לפי העניין) הם ילדיה של סיגלית מנישואיה הקודמים.
2. חברת יוניליוור ישראל מזון בע"מ (להלן: **חברת יוניליוור**) הינה חברה בקבוצת "יוניליוור ישראל" אשר מהווה חלק מקונצרן יוניליוור העולמי. חברת יוניליוור עוסקת בייצור ושיווק של מוצרי מזון בישראל ולה מספר מפעלים. משרדי המטה והנהלה של חברת יוניליוור נמצאים בקריית שדה התעופה, בסמוך לעיר לוד.
3. לצורך הפצת הסחורה מהמחסנים והמרכזים הלוגיסטיים אל החנויות ורשתות השיווק, מפעילה חברת יוניליוור את "מערך השטח", אשר כולל סדרנים שעבודתם בפועל לסדר את המוצרים על מדפי החנויות והסניפים.
4. רוב הסדרנים היו עובדי החברה באופן ישיר, אך בעת הרלוונטית לכתב האישום, הייתה חברת יוניליוור מעסיקה לעיתים גם סדרנים באמצעות חברות כח אדם, וזאת על מנת לתת מענה לצורך נקודתי, כגון תגבור לקראת פתיחת סניף חדש של רשת שיווק או לקראת תקופה עמוסה כגון חג. עובדים אלו עבדו רק מספר ימים מעת לעת ולפי הצורך בלבד. הסדרנים עובדי חברות כח האדם, יכוננו להלן: **עובדים**

יומיים.

5. דיווחי שעות העבודה והשכר של העובדים היומיים מולאו באופן ידני ולא הועברו באופן ממוחשב למערכת השכר של החברה.
6. אמנון היה עובד בחברת יוניליוור מאז שנת 1979 ומשנת 2008 החל לשמש בתפקיד מנהל מידע ובקרה במערך השטח ומשרדו היה בקריית שדה התעופה. במסגרת עבודתו היה אמנון אחראי, בין השאר, על העסקת עובדים יומיים ופעל בנושא זה מול סניף רמלה של חברת כח האדם "דנאל" (להלן: **חברת דנאל**).
7. אמנון היה מעביר מדי חודש לחברת דנאל את דיווחי שעות העבודה של העובדים היומיים, על מנת שזו תשלם לאלו את שכרם וקיבל מחברת דנאל חשבוניות עבור השכר ששולם לעובדים היומיים על מנת שחשבוניות אלו יאושרו על ידי חברת יוניליוור.
8. סיגלית היתה עובדת של יוניליוור החל משנת 1997 ועבדה כסדרנית.
9. במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, עובר לחודש ספטמבר 2009, קשרו הנאשמים קשר להונות את חברת יוניליוור באופן שמרדכי וחנה יירשמו ככזב כעובדים יומיים ביוניליוור ויקבלו שכר וזאת מבלי שיעבדו בה בפועל כלל. הדבר נעשה תוך ניצול היותו של אמנון האחראי ביוניליוור על העסקת עובדים יומיים.
10. במסגרת הקשר, פעל אמנון על מנת לרשום את מרדכי וחנה כעובדי דנאל, כך שנחזה שהועסקו בחברת יוניליוור כסדרנים במתכונת "עובדים יומיים", לתקופה של 9 חודשים לסירוגין, וזאת לתקופות שלהלן:
- א. מרדכי לחודשים ספטמבר 2009 ועד יוני 2010.
- ב. חנה לחודשים יולי 2010 ועד מרץ 2011.
- ג. מרדכי לחודשים אפריל 2011 ועד דצמבר 2011.
- ד. חנה לחודשים ינואר 2012 ועד ספטמבר 2012.
- ה. מרדכי לחודש אוקטובר 2012 ועד יוני 2013.

11. במסגרת הקשר ולשם קידומו ועל פי הפרטים שמסר אמנון לחברת יוניליוור, הועבר שכרם של מרדכי וחנה, החל מחודש יולי 2010, לחשבון מספר 3535245 בסניף 719 של בנק לאומי (להלן: **חשבון הבנק**). חשבון הבנק רשום על שמה של סיגלית ומצוי בשימוש הבלעדי.
12. בתקופות שפורטו לעיל, העביר אמנון דיווחי כזב לחברת דנאל ולחברת יוניליוור על עבודתם הלכאורית של מרדכי וחנה כעובדים יומיים בחברת יוניליוור, וזאת על אף שלא עבדו בה בפועל. במסגרת דיווחיו בחברת דנאל על שעות העבודה הלכאוריות של מרדכי וחנה, דיווח אמנון כמעט בכל חודש בתקופה הרלוונטית, על עבודה במלוא ימי העבודה בחודש (ימים ראשון עד שישי), וזאת בניגוד למתכונת העסקה רגילה של עובדים יומיים, אשר אינם מועסקים ימי עבודה כה רבים בכל חודש.
13. לעיתים, דיווח אמנון על שעות עבודה לכאוריות של מרדכי וחנה, גם מעבר לימי העבודה התקינים בחודש, קרי גם בשבתות וחגים וכן דיווח על שעות נוספות רבות. במקרה אחד, לגבי יום 18.9.10, אמנון אף דיווח על עבודה לכאורית של חנה ביום כיפור.
14. אמנון גם קבע את שכרם של מרדכי וחנה כשכר גבוה יותר משל יתר העובדים היומיים, וכן הנחה לשלם להם הוצאות נסיעה גבוהות יותר מליתר העובדים היומיים. בחלק מהתקופות דיווח אמנון על עבודה לכאורית של מרדכי וחנה בעת שאלה היו בשירות חובה בצה"ל, לרבות בתקופות שבהם שהו בטירונות.
15. בחודשים ינואר 2012 ועד ספטמבר 2012, אמנון דיווח על שעות עבודה לכאוריות של חנה ביוניליוור, לרבות שעות נוספות, וזאת אף שבתקופה זו שירתה חנה בצה"ל כחיילת בשעות הבוקר ועבדה כקופאית בסופר מרקט בסניף "רמי לוי" בנשר בשעות הערב.
16. במספר מקרים אמנון אף דיווח על עבודה לכאורית של מרדכי וחנה כאשר אלו שהו מחוץ לישראל - כך לגבי מרדכי בתאריכים שבין 3.6.11 ו-5.6.11 ולגבי חנה בתאריך 31.8.12. אמנון אף דיווח על עבודה לכאורית של מרדכי בין התאריכים 20.6.10 ו-30.6.10 בעת שזה שהה בכלא צבאי.
17. בחודשים ינואר 2012 ופברואר 2012 זייף אמנון, או מי מטעמו, את חתימתו של סמנכ"ל הלוגיסטיקה בחברת יוניליוור על גבי החשבוניות מחברת דנאל ושפרטו את שכרה של חנה, כאשר חשבוניות אלו נחזו כאילו אושרו על ידי סמנכ"ל הלוגיסטיקה.
18. בחודשים ספטמבר 2012 ועד דצמבר 2012 וכן במרץ 2013, זייף אמנון, או מי מטעמו, את חתימתו של מנהל מערך השטח בחברת יוניליוור על גבי החשבוניות מחברת דנאל שפירטו את שכרם של מרדכי וחנה כאשר חשבוניות אלו נחזו כאילו אושרו על ידי מנהל מערך השטח.

19. כל שתואר לעיל, נעשה מבלי שמרדכי וחנה עבדו בפועל בחברת יוניליוור, וזאת בידיעתם ובידיעתה של סיגלית כי אמנון מעביר דיווחי כזב לגבי מרדכי וחנה.

20. בחודש יוני 2013, רשם אמנון את גילה באבו (להלן: **גילה**), אשר גרה בעבר בשכנות לו, וזאת כעובדת בחברת דנאל בתפקיד סדרנית במתכונת עובדים יומיים. על פי הפרטים שמסר אמנון לחברת יוניליוור, הועבר גם שכרה של גילה לחשבון הבנק במקביל לשכרו של מרדכי בחודש זה. גילה עבדה בפועל כסדרנית כ-4 ימים בלבד וקיבלה 200 שקל במזומן כתשלום על כך מסיגלית. בנוסף, אמנון דיווח בכזב כי גילה עבדה במשך כל אותו חודש ואף ביצעה שעות נוספות.

21. הסכום הכולל של הכספים שהתקבלו במרמה בגין דיווחי הכזב של אמנון, בגין מרדכי, חנה וגילה היה: 390,162 ₪, הכל כמפורט בטבלה שמופיעה בפסקה 12 לפרק העובדות בכתב האישום.

22. בכתב האישום נאמר שהנאשמים קשרו קשר לביצוע פשע והפשע הוא קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות. על פי כתב האישום, הנסיבות המחמירות בגין קבלת הסך של 390,165 ₪ במרמה ובצוותא במרמה מחברת יוניליוור, הם כדלקמן: סכומי הכסף הגדולים; משך הזמן בו בוצעה המרמה; התחכום בו בוצעה; ניצול העובדה שדיווחי השעות על העובדים היומיים נעשו באופן ידני; ניצול תפקידו של אמנון והאמון שניתן בו מכח תפקיד זה, לשם ביצוע המרמה.

23. לפיכך, לכל הנאשמים יוחסו העבירות הבאות: קשירת קשר לביצוע פשע לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין התשל"ז - 1977 (להלן: **חוק העונשין**) וכן עבירה של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות ובצוותא לפי סעיפים 415 סיפא וסעיף 29 לחוק העונשין. בנוסף, לאמנון יוחסו גם העבירות הבאות: רישום כוזב במסמכי תאגיד לפי סעיף 423 לחוק העונשין וזיוף מסמך בכוונה לקבל באמצעותו דבר בנסיבות מחמירות לפי סעיף 418 סיפא לחוק העונשין.

ב. העובדות שאינן שנויות במחלוקת

24. הנאשמים מסרו מענה מפורט לכתב האישום ובו למעשה הגדירו את המחלוקות המרכזיות שיש להם עם המאשימה. הנאשמים הודו במסגרת המענה לכתב האישום בסעיפים 1 עד 9 לחלק הכללי בכתב האישום וכן גם הודו בסעיף 4 לפרק העובדות שבכתב האישום. יוזכר, בסעיף 154 לחוק סדר דין פלילי [נוסח משולב] התשמ"ב - 1982, נקבע שעובדה שנאשם הודה בה יראוה כמוכחת כלפיו. בנוסף, במסגרת המענה לכתב האישום, הנאשמים מסרו התייחסות לשאר הסעיפים שבפרק העובדות שבכתב האישום (ראו המענה לכתב האישום בפרוט' מיום 2.3.17 עמ' 6 ש' 27 עד עמ' 7 ש' 32).

25. הנאשמים התנגדו לאורך כל המשפט להגשתן של ראיות שאינן קבילות, אך לאור ריבוי המסמכים שהנאשמים התנגדו להגשתם, קבעתי ששאלת הקבילות תוכרע רק במסגרת הכרעת הדין תוך הבהרה

שעצם הגשת המסמכים לתיק המוצגים של בית המשפט אין משמעה שהמסמך שהוגש הוא אכן קביל (פרוט' מיום 9.11.17, עמ' 30 ש' 14 עד 26).

26. אף על פי כן, ככל שהתקדמה שמיעת הראיות, הנאשמים הסכימו להגשתם של מסמכים שונים, מבלי להעיד את עורכי המסמכים. כידוע, כאשר מוגשים מסמכים לבית המשפט בהסכמת הנאשם, תוך ויתורו של הנאשם על חקירתו הנגדית של עורך המסמך, אזי חזקה על הנאשם שהוא מסכים לתוכנו של המסמך (ע"פ 7653/11 ידען נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 26.7.12) פסקה 28 לפסק דינו של כבוד השופט זילברטל). בנסיבות אלה, ככל שישנה ראייה שהוגשה בהסכמה ובכוונתי להסתמך עליה, אפנה למקום בפרוטוקול שבו הופיעה אותה הסכמה. הסכמה זו מהווה אסמכתא הן לקבילות המסמך והן למשקלו.

27. לאור המענה שמסרו הנאשמים לכתב האישום, לרבות ההודאה בחלקים שונים ממנו, וכן גם ההסכמות שניתנו במהלך המשפט להגשתם של מסמכים שונים מבלי להעיד את עורכיהם, הנני קובע שהעובדות שלהלן הן בגדר עובדות מוסכמות:

א. חברת יוניליוור היא חברה לשיווק מוצרי מזון ולה סניפים רבים בכל רחבי המדינה במחוזות שונים.

ב. חלק מהעובדים של חברת יוניליוור הועסקו ישירות על ידי וקיבלו תלוש שכר ממנה ולכן הוגדרו כ-"עובדים קבועים". לעומת זאת, חלק אחר של העובדים הועסקו על ידי חברות כוח אדם וביניהם חברת דנאל והוגדרו כ-"עובדים יומיים". כתב האישום שבפניי מתייחס רק להעסקה של עובדים יומיים.

ג. חברת יוניליוור היא זו שגייסה את העובדים היומיים והייתה אחראית לפקח על עבודתם. העובדים היומיים קיבלו תלוש שכר מחברת דנאל בגין העבודות שביצעו בסניפים של חברת יוניליוור. חברת דנאל העבירה חשבוניות לחברת יוניליוור עבור שירותי כוח האדם שסופקו על ידי העובדים היומיים השונים וחברת יוניליוור שילמה לחברת דנאל את הסכומים שנקובים בחשבוניות.

ד. אמנון הועסק בחברת יוניליוור מאז שנת 1979 והוסמך על ידי בשנת 2008 לגייס ולאשר את ההעסקה של עובדים יומיים לסניפיה השונים ברמה כלל ארצית. אמנון גם הוסמך לאשר את גובה שכרם היומי של אותם עובדים, את סך הימים שבו יועסקו בכל חודש, את סך השעות הנוספות שלהם וגם את הוצאות הנסיעה שלהם.

ה. חנה, מרדכי וגילה אכן נרשמו על ידי אמנון כעובדים יומיים של חברת יוניליוור באמצעות חברת

דנאל וזאת במהלך כל המועדים שצוינו בטבלה שמופיעה בסעיף 12 לפרק העובדות לכתב האישום. חברת יוניליוור שילמה לחברת דנאל את הסכומים שמופיעים בטבלה. השכר של חנה, מרדכי וגילה הועבר מחברת דנאל ישירות לחשבון הבנק של סיגלית.

1. מרדכי נרשם כעובד יומי בחברת יוניליוור בתקופות שלהלן: עשרה חודשים מספטמבר 2009 ועד יוני 2010, תשעה חודשים מאפריל 2011 ועד דצמבר 2011, וכן תשעה חודשים מאוקטובר 2012 ועד יוני 2013.

2. חנה נרשמה כעובדת יומית בחברת יוניליוור בתקופות שלהלן: תשעה חודשים מיולי 2010 ועד מרץ 2011, תשעה חודשים מינואר 2012 ועד ספטמבר 2012.

ט. גילה נרשמה כעובדת יומית בחברת יוניליוור בחודש יוני 2013.

י. הסכום הכולל של השכר של חנה, מרדכי וגילה, בכל התקופות שצוינו לעיל, ושאושר על ידי אמנון, היה 390,162 ₪.

28. יש לציין שבמענה של הנאשמים לכתב האישום הועלתה הטענה שהסכום הכולל של השכר של חנה, מרדכי וגילה היה לכל היותר 150,000 ₪, וזאת בניגוד לסכום הכולל שמופיע בטבלה שבסעיף 12 לפרק העובדות לכתב האישום, והוא 390,162 ₪ (פרוט' מיום 2.3.17, עמ' 7 ש' 30-31).

29. עם זאת, במהלך המשפט הנאשמים הסכימו שיוגשו הן תלושי השכר שהנפיקה חברת דנאל עבור חנה, מרדכי וגילה והן החשבוניות שהנפיקה חברת דנאל עבור חברת יוניליוור בגין העסקתם בכל התקופות שצוינו לעיל, ואשר מהם עולה שהסכום הכולל ששילמה חברת יוניליוור הוא אכן 390,162 ₪ (ראו: החשבוניות של חברת דנאל לחברת יוניליוור לגבי העסקתם של מרדכי וחנה, ת/38 עד ת/42, וכן ההסכמה של הנאשמים להגשתם של חשבוניות אלה בפרוט' מיום 31.5.18 עמ' 70 ש' 17 עד 24; וכן ראו תלושי השכר של מרדכי, חנה וגילה, ת/43 עד ת/45, וכן ההסכמה של הנאשמים להגשתם של תלושי שכר אלה בפרוט' מיום 31.5.18, עמ' 70 ש' 25 עד 31).

ג. על נטל השכנוע ונטל הבאת הראיות

30. המחלוקת המרכזית בין הצדדים נוגעת לשאלה האם חנה, מרדכי וגילה אכן עבדו כעובדים יומיים בחברת יוניליוור, באמצעות חברת דנאל, או לא. המאשימה טוענת שהם לא עבדו ומכאן העבירות שמיוחסות לכלל הנאשמים של קשירת קשר לביצוע פשע וקבלת דבר במרמה. לעומת זאת, הנאשמים טוענים שחנה, מרדכי וגילה כן עבדו.

31. הכלל הבסיסי בהליך הפלילי הוא ש"נטל השכנוע" להוכיח את אשמו של הנאשם מעל לכל ספק סביר, מוטל תמיד על התביעה. בפסיקה מוכרת ההבחנה שבין "נטל השכנוע" לבין "נטל הבאת הראיות". בעוד שנטל השכנוע עניינו החובה להוכיח את הטענות שמעלה אחד מבעלי הדין, הרי שנטל הבאת הראיות נועד להבהיר על מי מבעלי הדין רובצת החובה להביא ראיות (דנ"א 1516/95 מרום נ' היועץ המשפטי פ"ד נב(2) 813, 833 (1998); ע"פ 7474/02 כהן נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (23.10.03) סעיף 6 לפסק דינה של כבוד השופטת חיות (כתוארה דאז)).

32. מכוח נטל השכנוע, נטל הבאת הראיות הראשוני חל תמיד על התביעה. הוזה אומר, תחילה על התביעה להניח תשתית ראייתית שמכוחה ניתן ללמוד מעל לכל ספק סביר על אשמו של הנאשם לביצוע העבירות שמיוחסות לו בכתב האישום. ככל שהמאשימה לא תעמוד בנטל הבאת הראיות הראשוני, אזי יש לזכות את הנאשם גם מבלי לבחון את הראיות שהביא, או לא הביא, כנגד תשתית זו. לעומת זאת, אם המאשימה תביא מספיק ראיות שיש בהן כדי לבסס הרשעה מעל לכל ספק סביר, רק אז עובר נטל הבאת הראיות המשני לנאשם לעורר ספק סביר כנגד התשתית הראייתית המסבכת שהונחה כנגדו על ידי המאשימה (רע"פ 1840/12 עוזר נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו, 30.4.13] פסקה 5 לפסק דינו של כבוד השופט הנדל).

33. ולעניינו, אופן בדיקת הראיות שהובאו במשפט, ייעשה בארבעה שלבים כדלקמן:

א. ראשית, נטל השכנוע הוא על המאשימה: הנטל הוא על המאשימה להוכיח שחנה, מרדכי וגילה לא עבדו כעובדים יומיים, ולכן נרשמו כעובדים וקיבלו שכר "במרמה".

ב. שנית, נטל הבאת הראיות הראשוני הוא על המאשימה: מכוח נטל השכנוע שרובץ לפתחה של המאשימה, על המאשימה רובץ הנטל הראשוני להביא ראיות שחנה, מרדכי וגילה, לא עבדו. ודוק, כאשר נטל הבאת הראיות עדיין נמצא בצד של המאשימה, הנאשמים פטורים מהבאתן של ראיות כלשהן שמוכיחות שכן עבדו.

ג. שלישית, בדיקת דיות הראיות: במסגרת נטל הבאת הראיות הראשוני, המאשימה צריכה להניח תשתית ראייתית מספקת, מעל לכל ספק סביר, שהנאשמים לא עבדו. ככל שהמאשימה לא תביא מספיק ראיות שהנאשמים לא עבדו, הנאשמים יזוכו, וזאת מבלי לבדוק אם הביאו ראיות להוכחת טענתם שכן עבדו.

ד. רביעית, העברת נטל הבאת הראיות לנאשם: לאחר שהמאשימה תניח תשתית ראייתית מספקת, מעל לכל ספק סביר, שחנה, מרדכי וגילה לא עבדו, רק אז קם לתחייה נטל הבאת הראיות המשני שחל על הנאשמים לעורר ספק סביר, שמא חנה, מרדכי וגילה כן עבדו.

מנגנון הפיקוח על אמנון בחברת יוניליוור ובחברת דנאל

ד.

34. במקרה שבפני, על מנת לבחון האם המאשימה הביאה מספיק ראיות במסגרת נטל הבאת הראיות הראשוני על מנת להוכיח את טענתה שחנה, מרדכי וגילה לא עבדו, יש לבחון את מנגנון הפיקוח שהיה בחברת יוניליוור ובחברת דנאל על אמנון בגיוסם והעסקתם של עובדים יומיים (להלן: **מנגנון הפיקוח על אמנון**).

35. ככל שהיה מדובר במנגנון פיקוח הדוק ואמין על אמנון, קל יותר לחברת יוניליוור ולחברת דנאל להבחין בקיומו של רישום כוזב של עובדים יומיים מטעמו, ככל שהיה כזה. לעומת זאת, ככל שמדובר במנגנון פיקוח רופף ושטחי, או שלא היה מנגנון פיקוח כלל, כך קשה יותר לחברת יוניליוור ולחברת דנאל, או מי מעובדיהם, הבכירים או הזוטרים, להבחין בכך שאמנון רשם עובד יומי כלשהו באופן כוזב.

36. כפי שיובהר בהרחבה בפרק הבא, בשנים הרלוונטיות לכתב האישום שהן 2009 עד 2013, חברת יוניליוור וחברת דנאל לא השכילו להקים מנגנון פיקוח הדוק ואמין על אמנון שיאפשר להן לבדוק האם ההעסקה של העובדים היומיים על ידו, היא העסקה אמיתית או כוזבת.

37. בפועל, היו כשלים רבים במנגנון הפיקוח על אמנון ושעמום עליהם בהרחבה בהמשך. המשקל המצטבר של כשלים אלה מוביל למסקנה שחברת יוניליוור במועדים הרלבנטיים לכתב האישום, הפקידה בידי אמנון סמכויות נרחבות להעסקתם של עובדים יומיים מבלי להשאיר בידיה כלים מתאימים שיאפשרו לה לבדוק את אמינות ואמינות הרישום שמתבצע על ידו. בנסיבות אלה, אין לחברת יוניליוור, שבסופו של יום, מכיסה יצא תשלום שכרם של העובדים היומיים, אלא להלין על עצמה.

38. העדים המרכזיים שהעידו במשפט במסגרת פרשת התביעה היו עובדים של חברת יוניליוור בתפקידים שונים, חלקם בכירים יותר וחלקם בכירים פחות. יוצא מכך, שהמאשימה למעשה נסמכת על מנגנון הפיקוח על אמנון בחברת יוניליוור על מנת להוכיח שחנה, מרדכי וגילה, לא עבדו. מנגנון הפיקוח שנוצר על ידי חברת יוניליוור, לרבות הכשלים שבו, מהווה תמונת רקע שמעיבה על התשתית הראייתית שהונחה על ידי המאשימה במסגרת נטל הבאת הראיות הראשוני.

39. הכשלים במנגנון הפיקוח על אמנון הם גם הכשלים בראיות התביעה. בפרק הבא אעמוד בהרחבה על הכשלים שבמנגנון הפיקוח על אמנון ובפרקים שבהמשך אבחן כיצד כשלים אלה משליכים על מצב הראיות לגבי כל נאשם בנפרד.

ה. הכשלים במנגנון הפיקוח על אמנון

1.ה הכשל הראשון: העדר קיומם של כרטיסי

נוכחות בחברת דנאל עבור העובדים היומיים

40. כאמור, חברת דנאל היא זו שהנפיקה את תלושי השכר של העובדים היומיים שעבדו באמצעותה עבור חברת יוניליוור. בנסיבות אלה, כאשר חברת דנאל היא המעסיק הרשמי עבור העובדים היומיים, מצופה ממנה שתקיים מנגנון פיקוח על ימי ושעות העבודה של אותם עובדים, למצער, באמצעות חיוב העובדים היומיים להחתיים כרטיס נוכחות לגבי הימים והשעות שבהם עבדו. לחילופין, חברת דנאל הייתה יכולה לעשות רישום משלה לגבי הימים והשעות שאותם עובדים עבדו. בפועל, הדברים לא התנהלו כך.

41. מטעם חברת דנאל העיד עד אחד בלבד במשפט והוא אילן יושעי (להלן: **אילן**) אשר שימש בתפקיד עוזר מנכ"ל בחברת דנאל וממונה על יחסי עבודה (ראו עדותו בפרוט' מיום 13.12.18, עמ' 279 שורות 9 - 13). אילן העיד שחברת דנאל לא בדקה כלל וכלל אם העובדים היומיים אכן עבדו או לא, באיזה ימים ובאיזה שעות (פרוט' מיום 13.12.18, עמ' 304 ש' 5 - 13, עמ' 306 ש' 11 - 26).

42. בנסיבות אלה, על פי עדותו של אילן, אין כל מנגנון פיקוח מצידה של חברת דנאל, בהיותה הגורם הרשמי שמנפיק תלושי שכר עבור העובדים היומיים של חברת יוניליוור, לגבי ההעסקה של העובדים היומיים והפיקוח על השאלות הקריטיות האם אכן יש לה עובדים כאלה והאם אכן עבדו או לא. מדובר בכשל משמעותי אשר מעיב על היכולת של המאשימה להוכחת טענתה שאמנון אחראי על רישומם הכוזב של חנה, מרדכי וגילה כעובדים יומיים בחברת דנאל.

2.ה הכשל השני: תעלומת זהותו של ממלא הטבלאות

43. יתר על כן, אילן העיד שחברת דנאל ערכה "שלד" של טבלה, כלשונו, שאותה העבירה לאמנון ואשר כללה את רשימת הימים שבהם עבד העובד היומי בחודש מסוים, ללא ציון שעות ספציפיות בכל יום, ובסוף הטבלה יש לרשום את סך השעות שאותו עובד עבד באותו חודש (להלן: **הטבלאות**). לטענת אילן, מי שהיה ממלא את הטבלאות היה חברת יוניליוור באמצעות אמנון (פרוט' מיום 13.12.18, עמ' 304, שורות 5 - 32).

44. לעומת זאת, בעדותו בבית המשפט, אמנון העיד כדלקמן בנוגע לסוגיית מילוי הטבלאות שבהן תועדו הימים והסך הכולל של השעות שעבדו העובדים היומיים בחודש מסוים (ראו עדותו של אמנון בבית המשפט בפרוט' מיום 14.3.19, עמ' 253 ש' 10 - 21, עמ' 254 ש' 20 - 32, עמ' 271 ש' 27 עד עמ' 272 ש' 5, עמ' 272 ש' 21 עד עמ' 275 ש' 19, עמ' 287 ש' 28 - 32, עמ' 288 ש' 1-6, עמ' 289 ש' 1 - 18, עמ' 290 ש' 1-28, עמ' 291 ש' 30 - 32, עמ' 292 ש' 1 עד עמ' 293 ש' 4, עמ' 297 ש' 1 - 26, עמ' 374 ש' 1-28):

א. לטענת אמנון, הוא לא הגורם שמילא את הטבלאות שבהן נרשמו הימים שבהם עבדו העובדים היומיים, אלא גורמים בתוך חברת דנאל. לטענתו, הוא פעל למול חברת דנאל בכל הנוגע להעסקה של העובדים היומיים עם עובד שלהם בשם רמי גרוסו (להלן: **רמי**) וכן עם עובדת נוספת של חברת דנאל בשם רחל אלגבי (להלן: **רחל**).

ב. לטענתו, רמי ורחל הם אלה שמילאו את ימי העבודה של העובדים היומיים בטבלאות שהכינו והעבירו אליו את הטבלאות על מנת שיאשר את הימים. לטענתו, לאור העובדה שהוא היה אחראי באופן אישי על כלל העובדים היומיים של חברת יוניליוור ברמה כלל ארצית, לא היה ביכולתו לדעת האם עובד מסוים אכן עבד או לא ולכן הסתמך על הפיקוח שנערך על ידי עובד פנימי של חברת יוניליוור בשם ריימונד בסטיקר (להלן: **ריימונד**).

ג. אמנון העיד שריימונד ערך יומנים משלו לגבי ימי ההעסקה של העובדים היומיים. מדי חודש, אמנון בדק עם ריימונד לפי היומנים שברשותו את ימי ההעסקה ואת סך השעות, וזאת לגבי כל אחד מהעובדים היומיים. לאחר מכן, היה שם את החותמת שלו על הטבלאות שקיבל מחברת דנאל כאות לאישור תוכן הטבלאות וזאת ככל שהתיישבו עם היומנים של ריימונד (על היומנים של ריימונד עוד אדון בהרחבה בהמשך, ככשל העומד בפני עצמו).

45. מן הראוי להבהיר שהגרסה שהובאה לעיל מפיו של אמנון בעדותו בבית המשפט, לפיה מי שמילא את טבלאות השכר של העובדים היומיים הם רחל ורמי מחברת דנאל, לא עלתה באמרת החוץ שלו במשטרה. באמרת החוץ שלו במשטרה אמנון טען שחנה ומרדכי הם אלה שדיווחו לו על הימים והשעות שבהם עבדו (ת' 1 ש' 72 - 80). עם זאת, לדעתי, אין לזקוף את הסתירה האמורה בעדותו של אמנון לחובתו, וזאת **מחמישה טעמים עיקריים**.

46. **ראשית**, למרות טענתו של אילן שאמנון הוא זה שמילא את הטבלאות, אילן גם הבהיר בעדות בבית המשפט שהוא לא הגורם בחברת דנאל שעבד מול אמנון בנוגע לעובדים היומיים, אלא רמי (פרוט' מיום 13.12.18, עמ' 298 שורות 21 - 32). ללמדך, שאילן הוא לא העד הנכון שיכול להעיד באופן פוזיטיבי שאמנון הוא זה שמילא את טבלאות השכר של העובדים היומיים. כמו כן, רמי לא הובא כעד במשפט. יוצא מכך, שבמשפט לא הובא אף עד מטעם חברת דנאל, בהיותה החברה שהנפיקה את תלושי השכר עבור חנה, מרדכי וגילה, ואשר יכול להעיד מידעה אישית (וזאת להבדיל מעדות שמיעה) שדווקא אמנון הוא זה שמילא את הטבלאות, ולא אף אדם אחר מחברת דנאל.

בנוסף, כפי שעוד יובהר בהרחבה בהמשך, למעשה, לא הובא אף עד על ידי המאשימה מטעם חברת יוניליוור שיכול להעיד מידעה אישית (וזאת להבדיל מעדות שמיעה) שאכן אמנון, הוא הדמות הבלעדית והיחידה שמילא באופן אישי את כל הטבלאות ולא גורמים מחברת דנאל (ראו בהמשך פסקאות 75-79, 80-81, 83-84 ו-111 להכרעת הדין).

47. **שנית**, מחומר הראיות שהוצג בפני עולה שהתקיימו חילופי מיילים בין אמנון, כנציג חברת יוניליוור, לבין רמי ורחל, כנציגי חברת דנאל, בנוגע לאישורו של אמנון לימים שבהם הועסקו העובדים היומיים השונים, לרבות חנה, מרדכי וגילה וכן גם לעניין גובה שכרם (ראו ת/33, ת/36 ו-ת/37). ללמדך, שטענתו של אמנון שגורמים בחברת דנאל, והם רמי ורחל, הם אלה שמילאו את הטבלאות, או למצער, היו מעורבים באופן אישי במילוי הטבלאות, איננה טענה בעלמא. בנוסף, מחומר הראיות עולה שהיו גם חילופי מיילים בין אמנון לבין עובדת של חברת דנאל בשם אינה גורנשטיין (להלן: **אינה**) בנוגע לאישור שכרם של עובדים יומיים שונים, ביניהם חנה ומרדכי (ת/31 ו-ת/27).

48. יש לציין שבא כוח הנאשמים התנגד להגשת חילופי המיילים שהיו בין אמנון לבין רמי, רחל ואינה, בהיותם, לטענתו, בלתי קבילים. עם זאת, בהמשך הסכים שהמיילים הללו שיצאו מאמנון והתקבלו אצלו ישמשו כראיה במשפט (פרוט' מיום 31.5.18, עמ' 66 שורות 7 - 28).

49. **שלישית**, מחדל חקירה של המשטרה בשל אי חקירתם של רמי, רחל ואינה. היה על המשטרה לזמן את רחל, רמי ואינה על מנת לקבל תמונה מלאה לגבי תפקידם במנגנון התייעוד והדיווח על עבודתם של העובדים היומיים שחברת דנאל הנפיקה להם תלושי שכר. ייתכן שעדויותיהם היו מאששות את גרסתו של אמנון בבית המשפט וייתכן שהיו מפריכות אותה, וייתכן גם שהיו נמצאות בלתי רלוונטיות. את התשובה הנכונה לעולם לא נדע וזאת מאחר והם לא זומנו למשטרה לגביית גרסתם וגם לא הובאו כעדים במשפט.

החובה שחלה על המשטרה לזמן את רחל, רמי ואינה למסירת גרסתם היא חובה בסיסית שנובעת מתוך חומר החקירה שהגיע לידיה מחברת יוניליוור, והוא חילופי המיילים שהיו בין אמנון מצד אחד לבין רחל, רמי ואינה, מצד שני, ואשר נוגעים לאישור שכרם של חנה ומרדכי. דברים אלה מקבלים משנה תוקף לאור עדותו של אילן שהנציג בחברת דנאל שפעל מול אמנון ברישום העובדים היומיים של חברת יוניליוור בחברת דנאל וגם באישור שכרם, היה רמי. ודוק, החובה הבסיסית האמורה נגזרת מהחובה לקיים חקירה הוגנת ועניינית שמטרתה להגיע לחקר האמת, וזאת במנותק מגרסתו של אמנון. בפועל, חובה בסיסית זו, הופרה, ולכן יש לזקוף את ההפרה האמורה לחובת היחידה החוקרת, ולא לחובתו של אמנון.

50. **רביעית**, נטל ההוכחה ונטל הבאת הראיות הראשוני הוא על המאשימה. הווה אומר, על המאשימה להביא ראיות קבילות ובנות משקל להוכיח, שתי עובדות בסיסיות: ראשית, שאמנון הוא זה שמילא את הטבלאות שנוגעות לימי העבודה של חנה, מרדכי וגילה כעובדים יומיים; ושנית, שהתכנים של הטבלאות הם כוזבים. מדובר בשני תנאים מצטברים והיה והמאשימה לא תביא מספיק ראיות לגבי אחד מהם, אין מנוס מזיכוי הנאשמים.

51. במסגרת הפרק הנוכחי אתמקד בתנאי הראשון. למעשה, המאשימה לא הוכיחה שאמנון הוא זה שמילא את הטבלאות שלטענתה תכניהן כוזבים. ודוק, כאשר אנחנו עדיין מצויים במסגרת נטל הבאת הראיות הראשוני, יש לבדוק האם המאשימה הביאה ראיות להוכחת טענתה שאמנון הוא זה שמילא את

הטבלאות ולא האם אמנון הוכיח שלא הוא מילא את הטבלאות. השאלה האם אמנון הצליח לעורר ספק סביר שהוא לא מילא את הטבלאות, מתעוררת רק במסגרת נטל הבאת הראיות המשני, ולא לפני. בכל מקרה, המאשימה לא עמדה בנטל הבאת הראיות הראשוני ולכן כלל לא הגענו לנטל הבאת הראיות המשני.

52. **חמישית**, הכלל הראיתי בדבר "עדות כבושה" איננו ישים במקרה שבפניי. המשמעות של הכלל בדבר עדות כבושה היא שבית המשפט רשאי להפחית ממשקל עדותו של עד או נאשם מאחר והעלה גרסה עובדתית שנוגעת לליבת המחלוקת בשלב מאוחר במשפט. דא עקא, גם אם נאמר שיש להפחית ממשקל עדותו של אמנון בבית המשפט לפיה רחל ורמי מחברת דנאל הם אלה שמילאו את הטבלאות, בהיותה עדות כבושה, עדיין אין די בכך כדי לרפא את הפגם שהמאשימה לא עמדה בנטל הבאת הראיות הראשוני להוכיח שאמנון הוא זה שמילא את הטבלאות. נטל הבאת הראיות הראשוני לא יכול להתמלא רק מסתירות בעדותו של נאשם מסוים.

53. בנסיבות אלה, אין מנוס מהמסקנה, שלא רק שהמאשימה לא עמדה בנטל הבאת הראיות הראשוני להוכחת טענתה שאמנון הוא זה שמילא את הטבלאות - ששימשו בסיס לטענה שאמנון ביצע עבירות של רישום כוזב במסמכי תאגיד, זיוף וקבלת דבר במרמה - אלא שגם לא הצליחה להפריך את טענתו של אמנון שמי שמילא את הטבלאות הם העובדים של חברת דנאל. לדעתי, די במסקנות האמורות על מנת לזכות את כל הנאשמים מכל המיוחס להם בכתב האישום. עם זאת, על מנת להביא את התמונה המלאה בפני הקורא, אדון גם במכלול הראיות שהובאו בפניי במשפט, וזאת על מנת להמחיש אף יותר לקורא את תוצאת הזיכוי.

3.ה הכשל השלישי: העדר קיומם של כרטיסי

נוכחות לעובדים היומיים בחברת יוניליוור

54. כאמור, על המאשימה להוכיח שני תנאים מצטברים: ראשית, שאמנון הוא זה שמילא את הטבלאות; שנית, שהתכנים של הטבלאות הם כוזבים. במסגרת הפרק הנוכחי אדון בתנאי השני.

55. מתוך עיון בטבלאות השונות שנוגעות לאישור סך ימי ושעות העבודה של חנה, מרדכי וגילה (ת/27 עד ת/35), אנו למדים שלמעשה לא היה אצל חברת יוניליוור נוהל שלפיו כל עובד יומי מחויב בהחתמת כרטיס נוכחות, עם כניסתו ועם עזיבתו את מקום העבודה. במקום כרטיס נוכחות בעבודה היה מדובר בלא יותר מאשר טבלאות שאושרו בדיעבד בסוף החודש על ידי אמנון בצירוף חתימתו והחותמת שלו, עם רישום של האות V לגבי ימים שמופיעים בטבלה לגבי חודש מסוים, וזאת כאות לכך שמדובר ביום שבו העובד עבד. בטבלה אין כל רישום לגבי שעת הכניסה של העובד ביום מסוים וגם לא לגבי שעת העזיבה. בטבלה לא רשום באיזה סניף מהסניפים הרבים של יוניליוור בישראל, בפריסה ארצית, עבד העובד. כמו כן, בטבלאות אין רישום של השעות הנוספות בכל יום ויום שאותן עבד אותו עובד אלא רק

רישום של סך כל השעות הנוספות שנעשו בכל החודש.

56. כמו כן, עובדת במחלקת הנהלת החשבונות בחברת יוניליוור בסניף חיפה, לימור אילוז, העידה שהיא קיבלה את החשבונות שמאשרות את התשלום עבור העובדים היומיים לחברת דנאל ישירות מאמנון. לאחר קבלת החשבונות מאמנון היא הייתה מאשרת את העברת הסכום הנקוב בחשבונות לחברת דנאל. מעדותה עולה שלא היה לה שום תפקיד בבדיקת אמיתות החשבונות ומעולם לא חשדה שיש דבר שאינו כשורה בחשבונות אלה (פרוט' מיום 18.11.18, עמ' 178 משורה 29 עד עמוד 179 ש' 31, וכן עמ' 180 ש' 11 - 12).

57. בנסיבות אלה, ישאל השואל כיצד חברת יוניליוור מבקשת להוכיח את טענתה שהתכנים של הטבלאות הם כוזבים? בפועל, חברת יוניליוור לא השאירה בידה כלים כלשהם על מנת לבדוק האם התכנים שמולאו בטבלאות, וזאת בנוגע לימי ההעסקה, שעות העבודה, השעות הנוספות והיקפן, הם אמת או לא. חברת יוניליוור העניקה לאמנון סמכויות גורפות לאשר את ימי העבודה ואת השעות הנוספות לגבי העובדים היומיים, וזאת מבלי שיהיה לה מנגנון פיקוח כלשהו שיאפשר לה לבחון, בין בזמן אמת ובין בדיעבד, האם אמנון פעל כשורה או לא. ומכאן, נעבור כעת לדון ביומנים של ריימונד.

4.ה. הכשל הרביעי: זריקת היומנים של ריימונד בסטיקר

58. מחומר הראיות שהוצג בפני עלה שהתעורר חשד אצל חברת דנאל ובעקבותיו גם אצל חברת יוניליוור, לפיו חנה, מרדכי וגילה נרשמו באופן כוזב כעובדים יומיים והתקבל שכר בגינם במרמה. החשד התעורר בעקבות כך ששכרה של גילה הועבר על ידי חברת דנאל, לפי הטפסים שנמסרו כביכול מטעם גילה לחברת דנאל, ישירות לחשבון הבנק של סיגלית ואשר אליו גם הופקד שכרם של חנה ומרדכי.

59. בעקבות כך, קצין הבטחון בחברת יוניליוור, דן לויט (להלן: **דן**), ביצע חקירה פנימית בתוך חברת יוניליוור על מנת לברר את החשד. דן אסף חומרים שונים, לרבות גביית אמרה מוקלטת מאמנון תוך הטחת החשד כנגדו (ת/48; וכן ראו עדותו של דן בעניין זה בפרוט' מיום 31.5.18 עמ' 74 ש' 14 עד עמ' 77 ש' 7, וכן עדותו מיום 9.11.17, עמ' 35 ש' 2 עד עמ' 37 ש' 23). בנוסף, מנהל הבטחון באזור הצפון בחברת יוניליוור בשם יאיר שלם גבה אמרה מוקלטת מסיגלית תוך הטחת החשד כנגדה שהיא ואמנון פעלו לקבלת כספים במרמה מחברת יוניליוור על ידי רישום כוזב של חנה, מרדכי וגילה כעובדים יומיים (ת/65; וכן ראו עדותו של יאיר שלם בפרוט' מיום 13.12.18 עמ' 317 ש' 1 - 5, עמ' 318 ש' 7 - 30, עמ' 319 ש' 15 - 29, עמ' 324 ש' 1 - 5).

60. ההגנה התנגדה להגשת אמרות החוץ של אמנון (ת/48) ושל סיגלית (ת/65) ושנגבו מהם בחברת יוניליוור, וזאת בשל כך שלא הייתה בהן אזהרה כדין וקבעתי ששאלת הקבילות תוכרע בסוף ההליך.

לאחר שהונחה בפניי התשתית הראייתית במלואה, לא מצאתי שיש בשתי האמרות האמורות ראייה מפלילה כלשהי נגד אמנון וסיגלית. למעשה, שניהם אמרו באותן אמרות את מה שאמרו ממילא באמרות החוץ שנגבו מהם בתחנת המשטרה (ת/1 ו-ת/2), ואשר לגביהן אין כל טענה מטעם ההגנה בדבר העדר קבילות או בדבר העדר משקל (ראו את ההסכמה שניתנה על ידי ההגנה להגשת אמרות החוץ שנגבו מהנאשמים בתחנת המשטרה, בפרוט' מיום 16.7.17, עמ' 14, ש' 6). בנסיבות אלה, שאלת קבילותן של אמרות החוץ שנגבו מאמנון ומסיגלית אצל חברת יוניליוור, הפכה לתאורטית לחלוטין וכידוע בית משפט לא דן בשאלות תאורטיות שאין להן כל השלכה על תוצאת הכרעת הדין.

61. וכעת לענייננו, באשר לכשל שנוגע ליומנים של ריימונד. כאמור, אמנון העיד שריימונד ניהל יומנים ידניים משלו לגבי הימים שבהם עבדו העובדים היומניים השונים של יוניליוור באמצעות חברת דנאל. לכאורה, אותם יומנים הם מנגנון הפיקוח היעיל ביותר שנמצא בידי חברת יוניליוור על מנת לבדוק האם התכנים של הטבלאות הם נכונים או שקריים.

62. חברת יוניליוור באמצעות דן הגישה תלונה במשטרה בעקבות החשד שהתעורר כנגד הנאשמים בעניין הרישום הכוזב של חנה, מרדכי וגילה כעובדים יומניים. התלונה הוגשה ביום 20.11.13 (ת/15). בנסיבות אלה, היה על חברת יוניליוור להביא בפני משטרת ישראל את הנתון הקריטי שיש עובד מטעמה, והוא ריימונד, שמחזיק בידיו יומנים שמכוחם ניתן ללמוד על קיומו של רישום כוזב בטבלאות. בפועל, ריימונד לא זומן כלל לתחנת המשטרה לצורך מתן עדות (ראו בעניין זה עדותו של ריימונד בפרוט' מיום 18.11.2018, עמ' 186 ש' 18-19, עמ' 187 ש' 3-4). התוצאה המעשית היא שהיומנים של ריימונד כלל לא נתפסו על ידי המשטרה וגם לא הוצגו כראיה במשפט.

63. ואם לא די בכך, למרות שחברת יוניליוור הגישה תלונה במשטרה ביום 20.11.13, היא המשיכה בחקירתה הפנימית במנותק מהחקירה המשטרית. במסגרת החקירה הפנימית, חברת יוניליוור גבתה תצהיר מריימונד ביום 12.11.15, קרי שנתיים אחרי המועד שבו הוגשה התלונה למשטרה. בסעיפים 10 ו-11 לתצהיר נאמרו הדברים הבאים (ת/59):

"10. בחודש אוגוסט 2013, נקראתי לשיחה במשרדי החברה עם מר אריאל רז, מר דני לויט וגב' אירה גטה.

11. בשיחה נשאלתי על ההתנהלות של מערך השטח בגיוס עובדי כח אדם, וכן נשאלתי האם אני מכיר את חנה (חן) ממך ואת מרדכי ממך. השבתי ששמותיהם אינם מוכרים לי. דיווחי הנוכחות שלהם גם לא הופיעו בדיווחים של דנאל שעליהם עברתי מדי חודש. הצגתי בשיחה זו את היומנים שלי, מהשנתיים הקודמות, שבהם רשמתי את דיווחי העובדים היומניים. מאחר שחלף מאז כבר זמן רב, מאז זרקתי את היומנים והם אינם קיימים יותר ברשותי."

(ההדגשות שלי - ה'א'ש')

64. כמו כן, בעדותו של ריימונד בבית המשפט הוא אישר שהוא היה מבצע רישום של ימי ושעות העבודה של העובדים היומיים ביומנים שניהל בעצמו, ולאחר מכן היה מעביר אותם לאישורו של אמנון (פרוט' מיום 18.11.18 עמ' 182 ש' 15 ש' 29, עמ' 183 ש' 23 עד עמ' 183 ש' 18).

65. המסקנה שנובעת מעדותו של ריימונד בנוגע ליומנים שהיו ברשותו, היא שנפלו ארבעה פגמים באופן התנהלותה של חברת יוניליוור במהלך החקירה הפנימית שביצעה ואשר פגעו בזכותם של הנאשמים להליך הוגן במשפט הפלילי שהתנהל נגדם. ראשית, בכך שלא היה תיעוד לשיחה שהתקיימה בחודש אוגוסט 2013 עם ריימונד. שנית, בכך שלא הייתה תפיסה של היומנים כבר באותה פגישה בחודש אוגוסט 2013. שלישית, בכך שהיומנים לא נמסרו למשטרה בעת הגשת התלונה ב-20.11.13. רביעית, בכך שלא היה נוהל של שמירת היומנים אצל חברת יוניליוור, דבר שגרם לאובדן היומנים כראיה קריטית במשפט. אעמוד כעת על כל אחד מהפגמים הללו בנפרד.

66. הפגם הראשון, היעדר תיעוד לשיחה עם ריימונד בחודש אוגוסט 2013. במקרה שבפני, מצד אחד חברת יוניליוור פעלה כרשות חוקרת לכל דבר ועניין, ומצד שני לא הקפידה על חובת התיעוד שמוטלת על כתפיה של רשות החוקרת עבירות פליליות. השיחה שהתקיימה עם ריימונד בחודש אוגוסט 2013, לפיה אמנון ביצע רישום כוזב של עובדים יומיים, ושהרישום שביצע אינו מתיישב עם היומנים של ריימונד שהוצגו במהלך השיחה, היא שיחה קריטית שאילו התקיימה בתחנת משטרה הייתה מחייבת תיעוד בזמן אמת, או למצער, במזכר של שוטר שנרשם זמן קצר לאחר מכן.

67. בפועל, התיעוד של אותה שיחה נעשה למעלה משנתיים לאחר מכן במסגרת התצהיר שנגבה מריימונד אצל יוניליוור ביום 12.11.15. לא יעלה על הדעת שראייה כה קריטית תתועד באיחור כה ניכר ובהסתמך על הזיכרון של ריימונד.

68. ב- ע"פ 1361/10 **מדינת ישראל נ' יניב זגורי** (פורסם בנבו, ניתן ב-02.06.11) כבוד השופט רובינשטיין הביע את עמדתו על חשיבות התיעוד בהליך הפלילי בפסקה כה' לפסק דינו, בהאי לישנא:

"חובת התיעוד, כפי שעוצבה והוטמעה בפסיקה, מקורה בעקרונות כלליים שונים, ובכללם תקינות ההליך המנהלי וטהרו והגינותו של ההליך הפלילי, ואוסף כי גם כמובן - בשכל הישר. לגורמי החקירה עצמם, חשיבות התיעוד נובעת, בראש ובראשונה, משיקולי תקינותו של ההליך המנהלי. אין זה מתקבל על הדעת שהחקירה תתנהל על פי זיכרונם של החוקרים וללא תיעוד מסודר. אין להכביר מילים על חשיבותם של פרטים וממצאי עובדה בהליך הפלילי - אלה יכולים להביא לשלילת חירותו של אדם או מנגד הסיר מעליו עננת אשמה ולשלחו לחופשי".

(ההדגשות שלי - ה'א'ש')

בנוסף, ב-ע"פ 173/88 **אסרף נ' מדינת ישראל** פ"ד מד(1) 785 (1990), היה מדובר בחקירה שנגעה לעבירה של ייבוא סמים והחוקרים לא תיעדו כל פעולה שביצעו בזיכרונות דברים ובדו"חות פעולה, בין השאר, לא תיעדו שיחות שונות שקיימו עם עדת מדינה. החוקרים העידו במשפט על פי זיכרונם לגבי תוכן השיחות שקיימו עם עדת המדינה. בית המשפט המחוזי קבע שהחוקרים פעלו בתום לב בעת שלא תיעדו חלק מהשיחות שקיימו עמה וגם קיבל את עדותם שהם זכרו היטב את תוכן השיחות שקיימו עמה. המערער הורשע וערער על הרשעתו לבית המשפט העליון אשר הורה על זיכוי. כבוד השופט גולדברג קבע את הדברים הבאים (בעמ' 792):

"אולם השאלה איננה אם זכרו החוקרים מה אמרה להם אילנה [עדת המדינה - ה'א'ש'] בשיחותיה עמם, ואם פעלו בתום לב בכך שלא רשמו זיכרון-דברים על כל שיחה. השאלה היא, אם יש לחשוש שקופחה הגנת המערער עקב היעדר הרישום, כשנבצר ממנו לחקור את אילנה על דברים שאמרה לחוקריה, והוא (המערער) אינו יודע עליהם בהעדר תרשומת."

(ההדגשות שלי - ה'א'ש')

69. לדעתי, השיהוי הניכר בתיעוד פוגע בזכות של הנאשמים להליך הוגן. על כן, הנני קובע שאין לייחס כל משקל לעדות של ריימונד בתצהירו מיום 12.11.15 שלפי מיטב זכרונו, חנה, מרדכי וגילה, לא הופיעו בשום שלב ביומנים שניהל.

70. הפגם השני, שלא הייתה תפיסה של היומנים בחודש אוגוסט 2013. מעדותו של ריימונד עלה שבמהלך הפגישה שהתקיימה בחודש אוגוסט 2013, עם דן וגורמים נוספים בחברת יוניליוור, הוא הציג בפניהם את היומנים שהיו לו, אך אף אחד לא טרח לתפוס את היומנים. אילו הייתה מתרחשת תקלה דומה על ידי שוטר שלא תפס ראייה שרלוונטית למשפט, הדבר היה מוביל למסקנה שמדובר במחדל חקירה שעלול לפגוע בהגנת הנאשם.

71. יוזכר שלב החקירה המשטרית מהווה הליך מקדים למשפט עצמו, באופן שפגמים שנפלו במסגרתו עשויים להשליך על הגינות ההליך הפלילי בכללותו (ראו: ע"פ 5121/98 יששכרוב נ' התובע הצבאי פ"ד סא (1) 461, 558 (2006). כמו כן, ב-ע"פ 987/02 **מדינת ישראל נ' זביידה** פ"ד נח(4) 880, 909 (2004) כבוד השופטת ביניש (כתוארה דאז) קבעה כדלקמן לגבי חובת התפיסה של מוצגים ותיעוד תפיסתם בשלב החקירה לשם שמירה על הגינות ההליך:

"רישום מפורט המתעד את הליך תפיסת המוצגים והמקום בו נתפסו, סימון המוצגים

באופן שיאפשר את זיהוים וכן רישום מסודר המתעד את הובלת המוצגים לאחסון - כל אלה חיוניים לשם הוכחת תקינות החקירה ועל מנת ליתן לנאשם אפשרות להתגונן כיאות מפני האישומים כנגדו. פגמים חמורים בנוגע להוכחת התפיסה של המוצגים, זיהוים והובלתם, עלולים לפגוע בזכותו של הנאשם להליך הוגן ובאפשרותו לנהל הגנה ראויה. במקרים כאלה, עלולים הפגמים האמורים להוביל לזיכוי הנאשם על מנת שלא ייגרם עיוות דין."

(ההדגשות שלי - ה'א'ש')

72. הפגם השלישי, אי מסירת היומנים למשטרה. הלכה פסוקה היא שלמשטרת ישראל יש סמכות תפיסה רחבה של חומרי חקירה, עובר להגשת כתב האישום, ואין תחולה לדוקטרינת הפסילה הפסיקתית בשלב החקירה. הווה אומר, המשטרה רשאית לתפוס גם ראיות בלתי קבילות וגם ראיות שפוגעות בזכות מפני הפללה עצמית ושלב הבחינה של הקבילות תיעשה רק במשפט עצמו (דנ"פ 5852/10 **מדינת ישראל נ' שמש** (פורסם בנבו, 9.1.12) פסקאות 18 ו-19 לפסק דינה של כבוד הנשיאה ביניש, שנתנה את דעת הרוב).

כידוע, דרך המלך היא שחקירתן של עבירות פליליות צריך שתיעשה על ידי משטרת ישראל, או גורם ממלכתי אחר שהוסמך לכך בחוק, ולא על ידי גורם פרטי. הסיבה לכך היא שרשויות האכיפה, כגורם רשמי בהליך הפלילי, כפופות לחוקים ונהלים רבים המגדירים את המותר והאסור להם (ע"פ 4855/02 **מדינת ישראל נ' בורוביץ** פ"ד נט(6) 776, 832 (2005); רע"פ 1201/12 **קטיעי נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 9.1.2014) פסקאות 9 עד 11 לפסק דינו של כבוד השופט הנדל). במקרה שבפניי, חברת יוניליוור פעלה "כרשות חוקרת" מבלי להקיף על החובות שמוטלות על רשות חוקרת.

73. בפועל, חברת יוניליוור לא מצאה לנכון למסור את היומנים של ריימונד למשטרה. באותה מידה, המשטרה גם לא מצאה לנכון לתפוס את אותם יומנים, וזאת ככל שהגיע לידיעתה שקיימים יומנים כאלה. בין כה ובין כה, מדובר בתוצאה לא רצויה שטומנת בחובה פוטנציאל לפגיעה מהותית בזכותם של הנאשמים להליך הוגן, וזאת בשל העובדה שהיומנים הם ראיה קריטית. ייתכן שהיה ביומנים הללו פוטנציאל מזכה עבור הנאשמים וייתכן שלא, אך את התשובה לעולם לא נדע מאחר ואבדו, וכידוע, ככל שישנו ספק הוא פועל לטובת הנאשמים.

74. הפגם הרביעי, אובדן היומנים. ריימונד העיד שזרק את היומנים ועקב כך הם נעלמו מן העולם. היומנים הללו הם חומר חקירה מהותי שאבד בשל רשלנותם של הגורמים בחברת יוניליוור שהיו אחראים על החקירה הפנימית שבוצעה. מדובר בחסר ראיתי שלא ניתן לריפוי או לשחזור באמצעות פעולת חקירה משלימה ולכן יש לתת לכך משקל במסגרת בחינת השפעתו על הזכות של הנאשמים להליך הוגן. על ההשלכות של אובדן חומר חקירה על ידי היחידה החוקרת, כנתון שעלול לפגוע בזכות של נאשמים להליך הוגן, ראו דבריה של כבוד השופטת ארבל ב-ע"פ 846/10 **בדוי נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו,

14.7.14) בפסקאות 64 - 71 לפסק דינה.

יתר על כן, יוזכר שהדוקטרינה הראייתית של "מחדלי חקירה" לפיה אם אבדו או לא נאספו ראיות מהותיות אזי נוצר חשש שקופחה הגנתו של הנאשם, היא למעשה המינוח המקובל במשפט הפלילי לדוקטרינת האחות של "נזק ראייתי" שנהוגה במשפט האזרחי. אמנם קיים שוני באופן היישום של שתי הדוקטרינות לאור השוני בנטלי ההוכחה בין המשפט הפלילי לבין המשפט האזרחי, אך בסופו של יום, בשני המקרים מדובר בדוקטרינות שבאות לקדם צדק ראייתי, קרי זיכוי הנאשם בהליך הפלילי והעברת הנטל לצד המזיק בהליך האזרחי (ע"פ 5386/05 אלחורטי נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 18.5.06) פסקאות ז' ו-ח' לפסק דינו של כבוד השופט רובינשטיין (כתוארו דאז)).

ה.5. הכשל החמישי: העדר פיקוח על אמנון מהדרג שמעליו

75. כשל נוסף במנגנון הפיקוח של חברת יוניליוור על פעילותו של אמנון בהעסקתם של עובדים יומיים ואישור ימי העבודה ושעות העבודה וגם את שכרם, הוא העובדה שהדרג הניהולי בחברת יוניליוור שאמנון כפוף לו, לא קיים פיקוח כלשהו על עבודתו.

76. מטעם המאשימה העיד אבי אשכנזי ששימש כסמנכ"ל לוגיסטיקה בחברת יוניליוור ואשר אמנון היה כפוף לו. מעדותו של אבי אשכנזי עלה שאמנון מונה "למנהל מערך השטח", קרי מי שאחראי על ההעסקה של עובדים יומיים. כמו כן, אבי אשכנזי העיד שקיבל דיווח ישירות מאמנון על פעילותו (פרוט' מיום 22.11.18, עמ' 221 ש' 22 ש' 20, עמ' 223 ש' 6 עד ש' 24).

77. דא עקא, אבי אשכנזי לא העיד בשום שלב, שהוא, בהיותו דרג ניהולי גבוה יותר מאמנון בחברת יוניליוור, ביצע פעולה כלשהי שמהווה אמצעי פיקוח או בקרה על פעולותיו של אמנון בנוגע להעסקתם ואישור שכרם של העובדים היומיים. במילים אחרות, אבי אשכנזי לא יכול להעיד מידעה אישית (וזאת להבדיל מעדות שמיעה) שחנה, מרדכי וגילה לא עבדו. באותה מידה, אבי אשכנזי גם לא יכול לשלול מידעה אישית את טענתם של הנאשמים שכן עבדו. בנוסף, אבי אשכנזי גם לא יכול להעיד מידעה אישית שדווקא אמנון הוא זה שמילא את כל אחת מטבלאות השכר של חנה, מרדכי וגילה, ולא גורם כלשהו מחברת דנאל.

78. המאשימה העידה גם את אילן פלד ששימש כמנהל מערך השטח בחברת יוניליוור בסוף שנת 2008 ואשר אישר שכבר בינואר 2009 הפסיק לעבוד ביוניליוור (פרוט' מיום 13.12.18, עמ' 309 ש' 19-23). יוזכר, העבירות מושא כתב האישום מתחילות בספטמבר 2009, אחרי שאילן פלד כבר לא עבד ביוניליוור. לכן, ברור שיש לייחס משקל אפסי לעדותו של אילן פלד, בהיותה בלתי רלוונטית.

79. לפיכך, הנני קובע כממצא עובדתי שבחברת יוניליוור לא היה מנגנון פיקוח מטעם דרג ניהולי גבוה יותר, שאמנון כפוף לו, לגבי פעילותו של אמנון בתחום ההעסקה של עובדים יומיים. העדר קיומו של מנגנון פיקוח כלשהו על אמנון על ידי הדרג הניהולי שמעליו בחברת יוניליוור, גם הוא מלמד על כשל בראיות התביעה בניסיונה להוכיח שאמנון ביצע רישום כוזב של עובדים פיקטיביים במסמכיה של חברת יוניליוור.

ה.6 הכשל השישי: העדר פיקוח על אמנון מהדרג שמצדדיו

80. המאשימה העידה את אריאל רז שמסר שכיח בתפקיד "מנהל מערך השטח" בחברת יוניליוור, קרי המנהל של העובדים היומיים, וזאת כדרגה מקבילה לזו של אמנון (פרוט' מיום 22.11.18 עמ' 194 ש' 24 עד עמ' 195 ש' 2, וכן עמ' 203 ש' 1-6). כמו כן, נתן הסבר לסוגי הסמכויות של "מנהל מערך השטח", לרבות סמכויותיו של אמנון בגיוס עובדים יומיים ואישור הימים שבהם עבדו, ללא רישום של השעות על בסיס יומי, והכל בהצלבה עם היומנים של ריימונד (פרוט' מיום 22.11.18, עמ' 197 ש' 30-1, עמ' 98 ש' 1-10, עמ' 202 ש' 28 עד עמ' 203 ש' 10).

81. עינינו הרואות כי לצידו של אמנון היה גורם נוסף שהיה בדרג ניהולי דומה לשלו, קרי "מנהל מערך השטח", והוא אריאל רז. דא עקא, אריאל רז לא העיד בשום שלב שהוא ביצע עבודת פיקוח כלשהי על אמנון, כפי שגם לא העיד שאמנון ביצע עבודת פיקוח על העבודה שלו. על כן הנני קובע כממצא עובדתי שבחברת יוניליוור לא היה מנגנון פיקוח כלשהו על עבודתו של אמנון בנוגע לפעילותו בתחום העובדים היומיים, מטעם דרג ניהולי שמצדדיו, קרי דרג ניהולי אופקי הזהה לשלו.

במילים אחרות, גם אריאל רז לא יכול להעיד מידעה אישית (וזאת להבדיל מעדות שמיעה) שחנה, מרדכי וגילה לא עבדו, וגם לא יכול לשלול מידעה אישית את טענתם של הנאשמים שכן עבדו. בנוסף, הוא לא יכול להעיד מידעה אישית שדווקא אמנון הוא זה שמילא את כל אחת מטבלאות השכר שנוגעות לחנה, מרדכי וגילה, ולא גורם כלשהו בחברת דנאל.

ה.7 הכשל השביעי: העדר פיקוח על אמנון מהדרג שמתחתיו

82. לאחר שבחנו את הדרג הניהולי בחברת יוניליוור שמעל אמנון ואת הדרג הניהולי שמקביל לדרג של אמנון, נותר כעת לבחון את הדרג הניהולי שמתחתיו, כל זאת על מנת לבחון האם היה לחברת יוניליוור מנגנון פיקוח על פעילותו של אמנון בתחום העסקת העובדים היומיים.

83. מחומר הראיות שהוצג בפניי עלה שקיים דרג ניהולי נמוך מאמנון בדמות "ראש צוות", כאשר לכל אזור במדינה שבו יש סניפים של חברת יוניליוור, יש "ראש צוות" שאחראי על העסקת סדרנים. כל "ראש צוות" כפוף, מבחינה ניהולית, לאמנון (ראו עדותו של אבי אשכנזי, בפרוט' מיום 22.11.18 עמ' 221 ש' 26 עד עמ' 222 ש' 18; וכן ראו עדותו של אריאל רז בפרוט' מיום 22.11.18 עמ' 195 ש' 1-26).

84. המאשימה העידה שמונה עדות שכל אחת מהן שימשה כ-"ראש צוות" באזור מסוים במדינה שבו יש סניפים של חברת יוניליוור, וזאת במטרה להראות שחנה, מרדכי וגילה לא עבדו כעובדים יומיים באף אחד מהאזורים שראשי הצוותים היו אחראיות עליהם. דא עקא, כפי שיוסבר בהרחבה בהמשך, אין בעדות של מי מהן כדי לבסס ראיה מפלילה כלשהי כנגד מי מהנאשמים, שחנה, מרדכי וגילה, לא עבדו.

85. למעשה, אף אחת משמונה העדות לא מסרה גרסה במשטרה, בשום שלב. כל אחת מהן מסרה תצהיר בפני עורך הדין של חברת יוניליוור באותו היום, 17.11.2013, היינו שלושה ימים לפני המועד שבו הוגשה התלונה על ידי חברת יוניליוור למשטרת ישראל ביום 20.11.2013 (ת/15). התצהירים נמסרו על ידי חברת יוניליוור למשטרת ישראל וזו לא טרחה לזמן את מי מהן למשטרה על מנת לגבות מכל אחת מהן גרסה סדורה. בשלב ההוכחות, בהליך הפלילי שבפניי, כל שהיה בידי ההגנה בנוגע לאותן עדות היו התצהירים שמסרו אותן עדות לעורך הדין של חברת יוניליוור, ובהסתמך על התצהיר התקיימה החקירה הנגדית של ההגנה.

86. כאן המקום להזכיר את דבריו של כבוד הנשיא שמגר ב-ע"פ 1880/91 **מדינת ישראל נ' פלוני פ"ד** מה(3) 140, 137 (1991):

"בשולי הדברים אוסיף, מעבר לכך, כי התצהיר במשפט פלילי אינו יכול לשמש כתחליף לעדות, כי לפי דיני הראיות אינו אלא בגדר עדות שמיעה, ולכן גם מן הבחינה הזאת אין להיזקק לאמור בו."

87. על כן, התצהיר של כל אחת מהן (ת/51, ת/53, ת/54, ת/55, ת/56, ת/57, ת/57א', ו-ת/63) הוא בגדר ראיה בלתי קבילה לעניין "**אמיתות התוכן**" ומה שקובע הוא העדות שמסרה כל אחת מהן בבית המשפט. עם זאת, כל אחד מהתצהירים הוא בגדר אמרת חוץ של כל אחת משמונה העדות.

88. הלכה פסוקה היא שאמרת חוץ של עד היא ראייה קבילה ל-"**לעצם אמירת הדברים**" על ידי אותו עד, וזאת להבדיל כמובן מראייה לאמיתות התוכן, ואמרת החוץ יכולה לשמש ככלי משני בידי בית המשפט לצורך בחינת מהימנותו של אותו עד והמשמעויות שנובעות מעדותו (ע"פ 10121/09 **פלוני נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (3.4.13) פסקאות 20 - 23 לפסק דינה של כבוד השופטת ארבל). לפיכך, אעשה כעת שימוש באמור בתצהירים ככלי משני לצורך בחינת עדותן של כל אחת משמונה העדות.

89. מדובר בתצהירים שנושאים נוסח זהה, נחתמו באותו היום בפני אותו עורך דין שהוא עובד פנימי של חברת יוניליוור וכולם נחתמו על ידי עובדות של חברת יוניליוור הנושאות בתפקיד זהה של "ראש צוות", וגם כולן כפופות מנהלית לאמנון. לפיכך, יש להתייחס לכל התצהירים כמקשה אחת.

90. בסעיף 2 לתצהיר של כל אחת משמונה העדות, נאמר כדלקמן: "**למעט סדרנים המועסקים לפרקי**

זמן קצרים מאוד, אני פוגשת באופן אישי כל סדרנית וסדרן של סחורה בסניפים המצויים באחריותי. כמו כן, בהמשכו של כל אחד מהתצהירים נאמר שעל אף שכל אחת מהן מכירה את "הסדרנים" שעובדים באזור שבתחום אחריותן, הן לא מכירות את חנה, מרדכי וגילה ולא מזהות את מי מהם כעובדים של חברת יוניליוור. לטענת המאשימה, מדובר בראיה המצביעה על כך שחנה, מרדכי וגילה, לא עבדו כעובדים יומיים. טענה זו אין לקבלה ודינה להידחות.

91. יוזכר, כתב האישום שבפני עניינו עבירות של העסקת עובדים יומיים שהועסקו באמצעות חברת כח אדם, היא חברת דנאל. הא ותו לא. לא מדובר בעובדים קבועים וגם לא מדובר בעובדים זמניים שהועסקו שלא על בסיס של שכר יומי. כך גם בחרה המאשימה לנסח את כתב האישום (ראו סעיף 5 לחלק הכללי שבכתב האישום, וגם סעיפים 2, 4, 5 ו-6 לפרק העובדות בכתב האישום).

92. אילונה אברמוב, ראש צוות של אזור מרכז, העידה כדלקמן (פרוט' מיום 4.11.18, עמ' 128 ש' 29-28):

"ש. את זוכרת את התצהיר שנתת?

ת. מדובר בעובדים יומיים, לי לא הייתה התעסקות

עם

עובדים יומיים."

(ההדגשות שלי- ה'א'ש')

ובהמשך, העידה כדלקמן (פרוט' מיום 4.11.18, עמ' 129 ש' 31 עד עמ' 130 ש' 14):

"ש. אחרי שאנחנו יודעים שזה אותו דבר, אני רוצה לשאול אותך, מאחר וכבר אמרת שלא התעסקת עם עובדים יומיים לא אשאל הרבה בנושא, אבל יש לכם רשימות של עובדים יומיים, ערכת רשימות?

ת. לא.

ש. אין לך כרטיסי עבודה שלהם?

ת. לא היה לי קשר או מגע איתם, לא התעסקתי איתם.

ש. לא היה לך כל התעסקות עם עובדים יומיים?

ת. לא.

(ההדגשות שלי - ה'א'ש').

93. יוצא מכך, שאילונה אברמוב היא עדה בלתי רלוונטית והובאה כעדה במשפט על ידי המאשימה שלא לצורך ובאופן מיותר לחלוטין. היא הטיבה להביע זאת באומרה (פרוט' מיום 4.11.18 עמ' 132 ש' 19-14):

"ש. לא, כל הסיפור עם אמנון?

ת. מן הסתם דיברו על זה.

ש. על דיברת על זה עם רבקה?

ת. לא, כולם ידעו שאני לא התעסקתי עם העובדים וברור שאני לא שייכת ולא ברור מה אני עושה פה.

ש. אני באמת רוצה להבין, אם האנשים האלה עובדים יומיים ממילא את לא מכירה אותם.

ת. נכון."

(ההדגשות שלי - ה'א'ש')

94. דבריה של אילונה אברמוב "ברור שאני לא שייכת ולא ברור מה אני עושה פה", וזאת עקב כך שהתיק שבפני ענינו עובדים יומיים והיא לא טיפלה בנושא של עובדים יומיים, הם טובים ונכונים לגבי כל אחת משבע העדות האחרות שפעלו כ"ראש צוות" והובאו להעיד במשפט מטעם המאשימה. למעשה, כולן הובאו לבית משפט על ידי המאשימה למתן עדות שלא לצורך ובהיותן עדות בלתי רלוונטיות.

95. כמו כן, כשנשאלה מזל מועלם, ראש צוות של אזור חיפה, על העובדים שהיא הייתה אחראית עליהם, היא אמרה את הדברים הבאים (פרוט' מיום 18.11.18, עמ' 167 ש' 4-6):

עמוד 25

ש. איזה סוגי סדרנים יש בחברה לידיעתך מבחינת אופן העסקה?

ת. אצלי היו קבועות, לא היו דיילות שמגיעות יום פה יום שם, היו לי רק וותיקות והיו אפילו יותר ממני בחברה.

(ההדגשות שלי - ה'א'ש')

96. דברים אלה מדברים בעד עצמם. למזל מועלם לא היו עובדים יומיים אלא רק קבועים ולכן אך טבעי הוא שהיא לא תכיר את חנה, מרדכי וגילה, מאחר וכאמור בסעיף 2 לתצהירה "למעט סדרנים המועסקים לפרקי זמן קצרים מאד", אני פגשתי באופן אישי כל סדרנית וסדרן של סחורה בסניפים המצויים באחריותי". יוצא מכך, שהיא מעולם לא פגשה את חנה, מרדכי וגילה מאחר והם הועסקו לפרקי זמן קצרים, קרי על בסיס של שכר יומי. ללמדך, שמזל מועלם הובאה כעדה שלא לצורך ולכן ברור שעדותה איננה תורמת במאומה לתביעה בניסיונה להוכיח שחנה, מרדכי וגילה, לא עבדו.

97. כך גם בעת שאסתר זגדון, ראש צוות של אזור צפון, נשאלה למשמעות האמור בסעיף 2 לתצהירה, היא השיבה כדלקמן (פרוט' מיום 18.11.18, עמ' 177 ש' 2-10):

ש. שאת אומרת בסעיף 2 לתצהיר, למעט סדרנים המועסקים לפרקי זמן קצרים מאד, מה זה קצרים מאד?

ת. חודשי, עובדי כח אדם.

ש. כלומר עובדי כח אדם החודשיים הם?

ת. עובדי כח האדם שהעסקתי הייתי מכירה, אבל פרקי זמן יותר קצרים לא היה לי.

(ההדגשות שלי - ה'א'ש')

98. שוב, גם כאן, עינינו הרואות כי אסתר זגדון הובאה כעדה שלא לצורך. היא הייתה אחראית על עובדים מטעם חברת כח אדם שעבדו על בסיס חודשי, ולא על בסיס יומי כמו חנה, מרדכי וגילה. על כן, אך טבעי הוא שאיננה מכירה אותם.

99. כך גם, לגבי רינה אביעוז, ראש צוות לאזור מודיעין (בתצהיר נרשם בטעות, ראש צוות "שפלה", ורק בעדותה בבית המשפט התברר שהיא ראש צוות לאזור מודיעין, ראו עדותה בפרוט' מיום 13.12.18 עמ' 262 ש' 8, עמ' 265 ש' 19-21). היא העידה שהיא לא התעסקה עם עובדים יומיים (פרוט' מיום

13.12.18, עמ' 263 ש' 2) ולכן מטבע הדברים לא זיהתה את חנה, מרדכי וגילה.

100. וכך גם, ורד משמור, ראש צוות ירושלים, העידה שהיא לא עבדה עם עובדים יומיים אלא רק עם עובדים קבועים (פרוט' מיום 18.11.18, עמ' 136 ש' 5-12) ולכן אך טבעי הוא שלא תכיר את חנה, מרדכי וגילה. ללמדך, שגם ורד משמור הובאה מטעם המאשימה כעדה שלא לצורך ולא היה בעדותה כדי לתרום במאומה להוכחת הטענה שהם לא עבדו.

101. וכך גם רונית סויסה, ראש צוות דרום, הבהירה שהיא לא התעסקה עם עובדים יומיים (פרוט' מיום 18.11.18 עמ' 164 ש' 25-27). שוב, המאשימה הביאה עדה שלא לצורך ושלא היה בעדותה כדי לתרום בדרך כלשהי לטענה שחנה, מרדכי וגילה לא עבדו.

102. וגם רבקה כהן, ראש צוות גוש דן, העידה שלא היו לה עובדים יומיים ולכן אין כל פלא בכך שלא זיהתה את חנה, מרדכי וגילה (פרוט' מיום 4.11.18 עמ' 124 ש' 4-7).

103. ולבסוף, רונית (ריימונד) אסרף, ראש צוות אזור השרון, העידה שבמהלך כל התקופה שבה כיהנה בתפקיד של ראש צוות, היה לה רק פעם אחת עובד יומי אחד, שעבד לא יותר מחודש. הא ותו לא (פרוט' מיום 18.11.18 ש' 1-7). גם כאן, מדובר בעדה שהובאה מטעם המאשימה שלא לצורך, ולכן אין פלא שלא זיהתה את חנה, מרדכי וגילה.

8.ה. דיון מסכם בכשלים במנגנון הפיקוח על אמנון

104. המצפן הראייתי שמנחה את בית המשפט הוא האם המאשימה עמדה בנטל הבאת הראיות הראשוני, בהסתמך על ראיות קבילות ובנות משקל, להוכיח שחנה, מרדכי וגילה, לא עבדו. ודוק, במסגרת הבחינה של נטל הבאת הראיות הראשוני שרובץ לפתחה של המאשימה, בית המשפט לא אמור לבדוק האם הנאשמים הוכיחו שחנה, מרדכי וגילה, כן עבדו.

105. במקרה שבפני, לא התרשמתי שהמאשימה עמדה בנטל הבאת הראיות הראשוני להוכיח שחנה, מרדכי וגילה לא עבדו, ולכן כלל לא קם לתחיה נטל הבאת הראיות המשני שחל על הנאשמים להוכיח שחנה, מרדכי וגילה, כן עבדו.

106. המאשימה העידה שורה ארוכה של עובדים מחברת יוניליוור, וגם עובד אחד מחברת דנאל (אילן יושעי), הכל במטרה להציג בפני בית המשפט תשתית ראייתית שמכוחה ניתן ללמוד שהיה רישום כוזב של חנה, מרדכי וגילה, כעובדים יומיים אצל חברת יוניליוור באמצעות חברת דנאל. בפועל, עדים אלה לא תרמו במאומה לביסוס הטענה של המאשימה שחנה, מרדכי וגילה לא עבדו.

107. מהסקירה שהובאה לעיל לגבי הכשלים במנגנון הפיקוח על פעילותו של אמנון בתחום ההעסקה של עובדים יומיים, עולה בבירור שחברת יוניליוור לא קיימה פיקוח כלשהו על אמנון, בשום שלב וזאת לא על ידי שום דרג מנהלי, לא מעליו על ידי אבי אשכנזי, לא מתחתיו על ידי שמונה העדות ששימשו כראשי הצוותים וגם לא מצדדיו על ידי אריאל רז. בנוסף, העד היחיד שהובא על ידי המאשימה מטעם חברת דנאל (אילן יושעי) כלל לא עבד מול אמנון לעניין אישור טבלאות השכר שנוגעות לעובדים היומיים.

108. למעשה, **זוה העיקר**, אין בעדותם של מי מהעדים שאוזכרו לעיל, כדי להקים תשתית ראייתית מפלילה שניתן לבסס עליה ממצא עובדתי מרשיע כנגד הנאשמים. אף אחד מהם לא יכול להעיד מידעה אישית (וזאת להבדיל אלפי הבדלות מעדות שמיעה) שחנה, מרדכי וגילה לא עבדו, וכך גם אף אחד מהם לא יכול לשלול מידעה אישית את טענתם של הנאשמים שכן עבדו.

109. בנוסף, העובדים היומיים היו פטורים מהחתמת כרטיס נוכחות, בין עבור חברת דנאל ובין עבור חברת יוניליוור, וזאת לעניין הימים והשעות שבהם עבדו ולכן בלתי אפשרי לשחזר בדעבד את המקומות שבהם עבדו בכל יום ויום ולכמה שעות.

110. בפועל, מנגנון הפיקוח היחיד שהיה בחברת יוניליוור על הרישום של עובד מסוים כעובד יומי ולגבי הימים והשעות שלגביהן דווח שעבד, היה באמצעות היוםנים שניהל ריימונד. דא עקא, יומנים אלה, לא נתפסו על ידי חברת יוניליוור למרות שהוצגו בפני קצין הבטחון, דן, במהלך החקירה הפנימית שביצע בעקבות החשדות שעלו כנגד הנאשמים. יומנים אלה גם לא נמסרו למשטרה ובסוף נזרקו על ידי ריימונד. התוצאה של אובדן היוםנים היא בלתי מתקבלת על הדעת מנקודת המבט של זכותם של הנאשמים להליך הוגן. אובדן היוםנים משמעו גם אובדן היכולת לדעת האם היה בהם ראיה מזכה עבור הנאשמים. תוצאה מעין זו מובילה למסקנה, שאין בלתי, שיש לזכות את הנאשמים.

111. ואף זאת. המאשימה לא הוכיחה את טענתה שמי שמילא את הטבלאות עם הסימון באות V לגבי הימים וסך השעות הכולל בכל חודש, לגבי ההעסקה של חנה, מרדכי וגילה, הוא אכן אמנון. למעשה, המאשימה לא הביאה אף עד, לא מטעם חברת דנאל וגם לא מטעם חברת יוניליוור, שיכול להעיד מידעה אישית (וזאת להבדיל מעדות שמיעה) שאמנון הוא זה שמילא באופן אישי את כל אחת מטבלאות השכר של חנה, מרדכי וגילה, ולא גורם כלשהו בחברת דנאל, כגון רמי ורחל, כפי שטען אמנון.

112. ידיעה אישית כזו יכולה להתקיים רק אם היה קיים מנגנון פיקוח יעיל וצמוד על פעילותו של אמנון, תוך הבאת העד הרלבנטי שהיה מעורב באופן אישי בקיום הפיקוח האמור, וְעַד כזה לא הובא במשפט. בנוסף, המשטרה לא מצאה לנכון לגבות עדות סדורה מרמי, רחל או אינה והם גם לא הובאו כעדים במשפט, דבר שמשליך לשלילה על יכולתה של המאשימה להוכיח את מי מהעבירות שיוחסו לנאשמים בכתב האישום.

112. המאשימה הרחיבה בסיכומיה לגבי הסתירות שעלו מדברי הנאשמים, כאילו שמדובר בהון ראיתי

משמעותי. אכן, נפלו סתירות בעדויות של הנאשמים. כך למשל, ומבלי שאני מוצא צורך למנות את כולן, אמנון טען באמרת החוץ שלו במשטרה שחנה ומרדכי הועסקו בסניפים של יוניליוור באזור הצפון (ת/1, ש' 130 עד 131). כמו כן, טען שגילה ביצעה חפיפה עם מרדכי ולכן ברור מדבריו שגם גילה עבדה באזור הצפון (ת/1, ש' 145 עד 149). לעומת זאת, בעדותו בבית המשפט אמנון טען שהם עבדו בכל מקום שהוא הורה עליו, בכל הארץ, לא רק באזור הצפון (פרוט' מיום 14.3.19, עמ' 347 ש' 3-10). ואם לא די בכך, בעדותו בבית המשפט טען שהם עבדו ב-"מערך הבקרה" שהיה כפוף לו באופן אישי, דבר שלא עלה באמרת החוץ שלו במשטרה (פרוט' מיום 14.3.19 עמ' 259 ש' 13-31, עמ' 260 ש' 1 - 22, עמ' 307 ש' 7-30, עמ' 309 ש' 16-20, עמ' 345 ש' 4 - 9).

113. כמו כן, חנה העידה באמרת החוץ שלה במשטרה שהיא זו שִׁדְּחָה לאמנון על הימים שבהם עבדה (ת/4, שורה 103). וכך גם, מרדכי העיד בעדותו בבית המשפט שהוא זה שִׁדְּחָה על הימים והשעות שבהם עבד (פרוט' מיום 24.3.19, עמ' 351 ש' 30 עד 32). דא עקא, טענתם של חנה ומרדכי שהם אלה שִׁדְּחוּ על הימים והשעות שבהם עבדו, איננה מתיישבת כלל ועיקר עם תוכן הטבלאות שאין בהן כלל מקום לחתימה על ידי העובד היומי וגם לא עולה מהן שהעובד היומי הוא זה שמדווח על הימים והשעות שבהם עבד. יודגש, על אף אחת מטבלאות השכר שנוגעות לחנה ומרדכי לא מופיעה חתימה של מי מהם. יש לציין גם שבהמשך עדותו של מרדכי בבית המשפט הוא חזר בו מדבריו הקודמים וטען שהוא לא היה אחראי כלל ועיקר על הדיווח של ימי ושעות העבודה שביצע וגם לא מילא את הטבלאות (פרוט' מיום 24.3.19, עמ' 352, עמ' 352, עמ' 352 ש' 6-30).

114. לאור העובדה שבסופו של יום לא התרשמתי שהמאשימה עמדה בנטל הבאת הראיות הראשוני להוכיח שחנה, מרדכי וגילה, לא עבדו, לדעתי, אין להפריז במשקלן של סתירות אלה שעלו מעדויותיהם של הנאשמים. למעשה, נטל הבאת הראיות המשני, שמכוחו קמה החובה של הנאשמים לעורר ספק סביר שכן עבדו, נותר רדום וכלל לא קם לתחיה. יוזכר, כל עוד המאשימה לא הניחה תשתית ראיתית, מעל כל ספק סביר, שהנאשמים לא עבדו, מתייתר הצורך לבדוק את מהימנות עדותם של הנאשמים שכן עבדו.

115. כאן המקום להזכיר את דבריו של כבוד השופט לנדוי (כתוארו דאז) ב-ע"פ 426/67 בארי נ' מדינת ישראל פ"ד כ"ב (1) 477, 483 (1968):

"ומה בדבר שקרי המערער בכך, שלהם היה בעליל חלק נכבד בהרשעתו? הנני גורס שעלינו לנהוג זהירות בהעמדת ההרשעה אף במקצת על כך, שהנאשם נתן הסבר אשר נמצא כוזב, פן נכשל באחד הימים בהרשעת אדם חף מפשע. כבר נאמר אצלנו לא פעם שהסבר כוזב עשוי לחזק את האמון של בית המשפט במהימנות העדויות מטעם התביעה, אך אין הוא יכול למלא חלל הקיים במערכת התביעה מבחינת כמות ההוכחות - ה'יש' הדרוש להרשעה. אין זו אלא צורה אחרת של הכלל הידוע שכל ספק מתקבל על הדעת חייב להתפרש לזכות

הנאשם. מוכן אני לומר שעובדת נוכחות מכוניתו של בכר בקירבת מקום הפשע
חייבת לכאורה מתן הסבר מטעם בכר. אבל גם אילו בכר סירב לתת כל הסבר
או אם הסברו נמצא כוזב, עדיין חייב בית המשפט לשקול בסוף המשפט את
הראיות שהובאו, וראיות אלה הותירו מקום לספק."

(ההדגשות שלי - ה'א'ש')

116. על הכלל שלא ניתן לבסס הרשעה רק על סתירות ושקרים בדברי נאשמים, וזאת בהעדר תשתית
ראייתית איתנה שתונח בפני בית המשפט על ידי המאשימה שתצדיק שימוש באותן סתירות לרעתם של
הנאשמים, עמד בית המשפט העליון במקרים נוספים, כגון ע"פ 6813/16 **נחמני נ' מדינת ישראל**
(פורסם בנבו, 17.9.18) בפסקה 39 לפסק דינו כבוד השופט הנדל, וגם ב-ע"פ 8002/99 **בכר נ'**
מדינת ישראל פ"ד נו(1) 135, 142 (2001).

117. העובדה שלא היה מנגנון פיקוח אמין, הדוק, יעיל וראוי אצל חברת יוניליוור על פעילותו של אמנון
בתחום ההעסקה של עובדים יומיים ואישור שכרם, היא כמובן בעוכריה של חברת יוניליוור. מטבע
הדברים, הדבר מצביע גם על החללים בתשתית הראייתית שהניחה המאשימה. עם זאת, מנגנון הפיקוח
איננו חזות הכל, ואין משמעו זיכוי אוטומטי של הנאשמים, ועדיין על בית המשפט לבחון האם קיימות
ראיות אחרות שיש בכוחן כדי להביא להרשעתם.

118. ומה הן אותן ראיות אחרות? המאשימה הפנתה לראיות נסיבתיות שונות שלשיטתה מצביעות על
פיקטיביות הרישום של חנה ומרדכי כעובדים יומיים בחברת דנאל עבור חברת יוניליוור. בפרק הבא אדון
בשאלת קבילותן, משקלן ועוצמתן של ראיות אלה, במטרה לבחון האם יש בהן כדי להצדיק הרשעה של
מי מהנאשמים בעבירות שיוחסו להם בכתב האישום. בפרק שלאחריו אדון בנפרד בראיות שנוגעות
לשאלת פיקטיביות הרישום של גילה כעובדת יומית בחברת דנאל.

ו. הראיות הנסיבתיות שנוגעות לפיקטיביות

הרישום של חנה ומרדכי כעובדים יומיים

1.ו. ראיה נסיבתית היא ראיה בעלת פוטנציאל "מחשיד"

119. המאשימה הצביעה על תשע ראיות נסיבתיות שנוגעות לחנה ומרדכי, בין ביחד, ובין לחוד, ואשר מכוחן
ניתן לטענתה לבסס הרשעה נגד הנאשמים.

120. בטרם שאדון בראיות הנסיבתיות, אזכיר תחילה מושכלות יסוד שנוגעות לאופן בחינתן של ראיות

עמוד 30

נסיבותיות כבסיס להרשעה של נאשם במשפט פלילי (ע"פ 6073/11 סגל נ' **מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 11.6.2012) פסקה 21 לפסק דינו של כבוד השופט דנציגר; ע"פ 11541/05 **פלוגי נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 21.8.06) פסקה 19 לפסק דינו של כבוד השופט לוי; ע"פ 6392/13 **מדינת ישראל נ' קריאף** (פורסם בנבו, 21.1.15) פסקאות 96 - 103 לפסק דינו של כבוד השופט סולברג):

א. ראשית, ראיה נסיבתית היא לא ראיה ישירה לכך שבוצעה עבירה: ראיות נסיבתיות, מעצם טיבן, הן ראיות אשר אינן מוכיחות במישרין את העובדות המהוות בסיס לעבירה. במקום זאת, הן מבססות עובדות אחרות, אשר מהן ניתן להסיק מסקנה בדבר התקיימות העובדות הטעונות הוכחה בדרך של היסק לוגי.

ב. שנית, ראיה נסיבתית צריכה להיות בעלת כוח "מחשיד": ראיה נסיבתית שאין לה פוטנציאל "מחשיד" היא ראיה ניטרלית ובלתי רלבנטית. המסקנה המרשיעה יכולה להתקבל מצירופן של מספר ראיות נסיבתיות, אשר לכל אחת מהן בנפרד כוח "מחשיד" בלבד, אם הן משתלבות זו בזו כך שמשקלן המצטבר הינו ראיתי "מפליל" המבסס הרשעה בדיון.

ג. שלישית, הצירוף של מכלול הראיות הנסיבתיות מוביל למסקנה יחידה של הרשעה: ייתכן שלכל אחת מהראיות ניתן לספק הסבר תמים וסביר, אולם כאשר בוחנים את צירופן יחד לא ניתן עוד לספק הסבר סביר ותמים. המסקנה של "הרשעה" צריכה להיות המסקנה היחידה האפשרית מצירוף כל הראיות הנסיבתיות בעלות הפוטנציאל "המחשיד".

121. כעת אבחן את כל אחת מתשע הראיות הנסיבתיות בנפרד, תוך בחינת שאלת הקבילות והמשקל של כל אחת מהן. אם אגיע למסקנה שמדובר בראייה בלתי קבילה, אזי, מטבע הדברים לא ניתן להשתמש בה ויש להתעלם ממנה לחלוטין בעת בחינת מכלול הראיות הנסיבתיות. כמו כן, בעת בחינת משקלה של כל ראיה בנפרד אתיחס לשאלה האם מדובר בראייה "מחשידה", קרי ראיה בעלת כוח "מחשיד" למעורבות הנאשמים בביצוע העבירות שיוחסו להם בכתב האישום, או לא. אם אגיע למסקנה שלא מדובר בראייה "מחשידה", אלא בראייה ניטרלית, ממילא אין משמעות לצירופה למכלול הראיות "המחשידות".

2.ו. הראיה הנסיבתית הראשונה: הימים שבהם חנה ומרדכי שהו בחו"ל

122. מרדכי דוןח כמי שעבד כעובד יומי במהלך חודש יוני 2011. לטענת המאשימה בין 2.6.11 לבין 6.6.11 הוא שהה בחו"ל. בנוסף, דוןח שחנה עבדה כעובדת יומית ביום 1.10.10 וביום 30.8.12, כאשר בימים אלה, לפי טענת המאשימה, היא שהתה בחו"ל.

123. על מנת להוכיח את טענתה שחנה ומרדכי היו בחו"ל, המאשימה העידה את השוטר אילן ששון שהדפיס

מתוך המחשב המשטרתי פלטים המעידים על מועדי הכניסה והיציאה מהארץ לגבי חנה ומרדכי (ת/5 ו-ת/6).

124. הפלט לגבי חנה (ת/6) מראה שהיא יצאה מישראל ב-30.9.2010 וחזרה ב-1.10.2010, ויצאה שוב באותו היום 1.10.2010 וחזרה ב-2.10.2010. בנוסף, היא יצאה ביום 1.9.2011 וחזרה ביום 4.9.2011, ויצאה ביום 30.8.2012 וחזרה ביום 2.9.2012. הפלט של מרדכי (ת/5) מראה שהוא יצא מישראל ב-2.6.2011 וחזר ב-6.6.2011 וגם יצא ביום 4.7.2013 וחזר ביום 7.7.2013.

125. השוטר אילן ששון העיד שהמערכת המשטרית מחוברת ישירות עם המחשב של משרד הפנים, לגבי מועדי הכניסה והיציאה מהארץ של תושבי ישראל ומכאן, לפי דעתו, אמינותם של הפלטים (פרוט' מיום 16.7.17, עמ' 23 ש' 30 עד עמ' 24 ש' 10).

126. בא כוח הנאשמים טען בדיון ביום 16.7.17 שהפלטים שהפיק השוטר אילן ששון מתוך המחשב המשטרתי לגבי מועדי הכניסה והיציאה מישראל של חנה ומרדכי, אינם קבילים כראיה מאחר ואינם ערוכים לפי פקודת הראיות. בהחלטתי מאותו היום קבעתי ששאלת קבילותם תוכרע במסגרת הכרעת הדין (פרוט' מיום 16.7.17 עמ' 14 ש' 19-20, עמ' 15 ש' 20-28, עמ' 16 ש' 8-30).

127. אכן, הדין הוא עם ההגנה, ולכן הפלטים שהפיק השוטר אילן ששון מתוך המחשב המשטרתי לגבי מועדי הכניסה והיציאה מישראל של חנה ומרדכי (ת/5 ו-ת/6), אינם ראיות קבילות.

128. סעיף 2(א)(12) לחוק מרשם האוכלוסין, תשכ"ה-1965 (להלן: **חוק מרשם האוכלוסין**) קובע כדלקמן:

2. (א) במרשם האוכלוסין יירשמו הפרטים הבאים

הנוגעים לתושב וכל שינוי בהם:

(12) תאריך הכניסה לישראל."

129. על מנת שהתיעוד של כל "תאריך הכניסה לישראל" של תושב המדינה, יהיה ברור ובעל משמעות מעשית, מטבע הדברים, הדבר מחייב גם תיעוד מקביל של כל תאריך יציאתו מישראל.

130. בסעיף 31 לחוק מרשם האוכלוסין נקבע כדלקמן:

31". המרשם והמסמכים שבו לא יהיו פתוחים לעיון אלא למפורטים להלן
ולצורך מילוי תפקידם :

- (1) שר הפנים או מי שהשר הסמיכו לכך;
- (2) שר הבטחון או מי שהשר הסמיכו לכך;
- (3) היועץ המשפטי לממשלה או נציגו;
- (4) המפקח הכללי של המשטרה או מי שהמפקח הסמיכו לכך;
- (5) מי שבית המשפט או בית דין דתי הסמיכו לכך לענין פלוני
העומד ותלוי לפנייהם;
- (6) רושם נישואין או מי שהרושם הסמיכו לכך;
- (7) רשם הזוגיות כהגדרתו בחוק ברית הזוגיות לחסרי דת,
התש"ע-2010.

(ההדגשות שלי - ה'א'ש')

131. בנוסף, סעיף 3 לחוק מרשם האוכלוסין, קובע כדלקמן :

3". הרישום במרשם, כל העתק או תמצית ממנו וכן כל תעודה שניתנה לפי
חוק זה יהיו ראייה לכאורה לנכונות פרטי הרישום המפורטים בפסקאות
(1) עד (4) ו- (9) עד (13) לסעיף 2.

132. כמו כן, בסעיף 47(א) לחוק מרשם האוכלוסין נקבע ששר הפנים ממונה על ביצועו של חוק זה,
ובסעיף 4 נקבע ששר הפנים ימנה פקיד רישום ראשי וגם פקיד רישום לניהול המרשם לפי הוראותיו של
חוק זה.

133. ולבסוף נזכיר את הוראותיו של סעיף 23 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971 ואשר מתייחס
לתעודת עובד ציבור:

23". בית המשפט רשאי, אם אין הוא רואה חשש לעיוות הדין, לקבל כראיה
תעודה על דבר שנרשם במסמך רשמי; התעודה תהא חתומה בידי עובד

הציבור שעשה את הרישום או את המעשה או קיבל את הידיעה שנרשמה, ואם אין הוא באותו שירות - בידי האחראי על היחידה שבה עבד".

(ההדגשות שלי - ה'א'ש')

134. על כן, קיימת זכות סטטוטורית למשטרת ישראל לעיין במרשם שאותו מנהל שר הפנים לגבי מועדי הכניסה והיציאה מהארץ של תושבי המדינה, כפי שקיימת זכות עיון דומה גם לשר הבטחון, ליועץ המשפטי לממשלה, לאדם שמונה על ידי בית משפט או בית דין דתי, לרושם נישואין, לרשם הזוגיות, וכן לכל אדם אחר שהוסמך על ידם לעיין במרשם.

135. עם זאת, הסמכות לחתימה על "תעודת עובד ציבור" מסורה רק "**לעובד הציבור שעשה את הרישום או את המעשה או קיבל את הידיעה שנרשמה**", וזאת כלשונו של סעיף 23 לפקודת הראיות, קרי שר הפנים שממונה על ביצוע חוק מרשם האוכלוסין או מי שהוסמך לכך על ידו מכוח הוראת חוק מפורשת. הא ותו לא.

136. כפי שאין סמכות, למשל, לרושם נישואין, וגם לא לתובע משטרתי או לפרקליט בפרקליטות שהוסמכו על ידי היועץ המשפטי לממשלה לעיין במרשם, לתת תעודת עובד ציבור לגבי מועדי הכניסה והיציאה מהארץ של תושב ישראל, כך גם אין סמכות לשוטר אילן ששון, שמכוח תפקידו כשוטר הוסמך על ידי מפכ"ל המשטרה לעיין במרשם, לתת תעודת עובד ציבור לגבי מועדי הכניסה והיציאה מהארץ של חנה ומרדכי.

137. הפלטים שהפיק השוטר אילן ששון מהמחשב המשטרתי לגבי מועדי הכניסה והיציאה מהארץ של חנה ומרדכי (ת/5 ו-ת/6), אינם ערוכים כ-"תעודת עובד ציבור" וממילא גם אינם עונים על ההגדרה של "תעודת עובד ציבור" לפי סעיף 23 לפקודת הראיות. ואם לא די בכך, ומעבר לנדרש, יש לציין שהם גם לא עונים על ההגדרה של "רשומה מוסדית" לפי סעיף 36 לפקודת הראיות וגם לא על ההגדרה של "תעודה ציבורית" לפי 29 לפקודת הראיות. על כן, אין מנוס מהמסקנה שמדובר בראיות בלתי קבילות שלא ניתן לבסס עליהן ממצא מרשיע כנגד הנאשמים.

138. המאשימה לא יכולה לעשות את מלאכתה קלה ולבקש להסתפק בהגשת הפלטים מהמחשב המשטרתי על מנת להוכיח את המועדים שבהם חנה ומרדכי שהו בחו"ל, מבלי להביא תעודה רשמית לכך מטעם משרד הפנים.

139. לאחר שקבעתי שהפלטים מהמחשב המשטרתי אינם ראיה קבילה, יש לדון בשאלה האם ניתן להשלים את החסר שנוצר בראיות התביעה לגבי המועדים המדויקים שבהם חנה ומרדכי בחו"ל, מראיות

אחרות. בפועל, אין ראיות כאלה. מרדכי אמנם אישר באמרת החוץ שלו במשטרה שהיה בימים מסוימים במהלך חודש יוני 2011 בחו"ל, אך לא ציין את התאריכים המדויקים (ת/3, ש' 85-89). כמו כן, חנה העידה באמרת החוץ שלה במשטרה שאיננה זוכרת את התאריכים המדויקים שבהם שהתה בחו"ל (ת/4, ש' 92-96).

140. התוצאה המעשית היא שהמאשימה לא הוכיחה שחנה ומרדכי שהו בחו"ל במועדים שבהם נרשמו כעובדים יומיים אצל חברת יוניליוור. יוצא מכך, שאין שחר לטענתה של המאשימה שקיימת ראיה נסיבתית שהיה דיווח ורישום כוזב מטעם הנאשמים על עבודה פיקטיבית של חנה ומרדכי במועדים ששהו בהם בחו"ל. בפועל, אין ראיה כזו.

3.ו. הראיה הנסיבתית השנייה: הפקדת שכרם

של חנה ומרדכי בחשבון הבנק של סיגלית

141. העובדה שהשכר של חנה ומרדכי הופקד במהלך כל תקופות הרישום של כל אחד מהם כעובדים אצל חברת יוניליוור באמצעות חברת דנאל, בחשבון הבנק של סיגלית, איננה במחלוקת. כאן יש לעצור ולשאול האם ראיה זו היא ראיה נסיבתית "מחשידה" כלפי אמנון, סיגלית, חנה ומרדכי שמכוחה ניתן להסיק שקיים "חשד" שהם ביצעו את העבירות של קבלת דבר במרמה וקשירת קשר לביצוע פשע. לדעתי, יש להשיב על שאלה זו בשלילה.

142. יוזכר, החשד כלפי אמנון התעורר אצל חברת דנאל לראשונה רק בעקבות כך שהשכר של גילה הופקד בחשבון הבנק של סיגלית, ולא בגלל שהשכר של חנה ומרדכי, שהינם אח ואחות, הופקד בחשבון הבנק של אמם, סיגלית (ראו עדותו של סמנכ"ל הלוגיסטיקה בחברת יוניליוור, אבי אשכנזי, בפרוט' מיום 22.11.18 עמ' 223 ש' 17-24). בנוסף, אילן יושעי, נציג חברת דנאל, העיד שהעובדה שהשכר של חנה ומרדכי נכנס לאותו חשבון בנק של אמם, היא לא בגדר נסיבה מחשידה כלפי מי מהם (פרוט' מיום 13.12.18 עמ' 300 ש' 1 עד עמ' 301 ש' 4).

143. בכל הנוגע לגילה והעובדה ששכרה נכנס לחשבון הבנק של סיגלית, אדון בנפרד בפרק שנוגע באופן ספציפי לגילה. באשר לחנה ומרדכי, מן הראוי להבהיר שמהראיות שהובאו בפני, עלה שלא היה כל קשר בין חנה ומרדכי מצד אחד, לבין גילה מצד שני. לפיכך, וזה העיקר לענייננו, העובדה שחשבון הבנק של סיגלית שימש כמקור לקליטת שכרם של חנה, מרדכי וגם גילה, איננה בגדר ראיה "מחשידה" נגד חנה ומרדכי.

4.ו. הראיה הנסיבתית השלישית: חנה חיילת בשירות סדיר וגם עובדת בשתי עבודות

144. חנה דוןקה כמי שעבדה כעובדת יומית בחברת יוניליוור באמצעות חברת דנאל בין יולי 2010 למרץ 2011 וכן בין ינואר 2012 לספטמבר 2012. כמו כן הוגש "תדפיס אישי - חוגרים" לגביה (ת/72) מצה"ל ואשר לפיו היא שירתה בשירות סדיר בין 20.12.10 ועד 22.12.12. יוצא מכך, שהיא היתה רשומה כעובדת יומית של חברת יוניליוור כאשר היתה בשירות סדיר.

145. בנוסף, הוגשו בהסכמה תלושי השכר של חנה ברשת של "רמי לוי", סניף "חיפה נשר" ואשר לפיהם היא עבדה שם ברציפות בין אוגוסט 2011 ועד דצמבר 2012 (ראו: תלושי השכר, ת/47, וכן ראו את הסכמת ההגנה להגשת תלושי השכר שלה בפרוט' מיום 13.12.18 עמ' 363 ש' 24 - 27).

146. המאשימה טוענת שלא יתכן שחנה גם שירתה כחיילת בשירות סדיר, ובמקביל גם עבדה אצל "רמי לוי" וגם עבדה בחברת יוניליוור כעובדת יומית. לטענת המאשימה, הדבר מלמד על הפיקטיביות של הדיווח עלחנה כעובדת יומית אצל חברת יוניליוור, מאחר ולא ניתן לבצע את שלושת התפקידים בו זמנית.

147. משנשאלה חנה בחקירתה במשטרה הכיצד הצליחה לשלב שירות צבאי עם עבודה ברשת "רמי לוי" וגם עבודה נוספת כעובדת יומית בחברת יוניליוור, היא השיבה בתמצית כדלקמן (ת/4 ש' 8 עד 32, ש' 51 עד 62, ש' 78 עד 87, ש' 116 עד 135):

א. היא שירתה בחיל חימוש ב-"טירה" כפקידה פלוגתית והייתה נוכחת ביחידה בימי ראשון עד חמישי, ללא תורנויות וללא שבתות.

ב. היא היתה מגיעה לבסיס בשעה 08:00 ובשעה 10:00 הייתה עוזבת את הבסיס, הכל באישור מפקדיה. המפקד שהיה אחראי עליה שירת בקבע ושמו אושרי אזולאי, והוא זה שנתן לה את האישור לצאת בשעה 10:00.

ג. לאחר סיום הנוכחות בבסיס, היא הייתה הולכת לחברת יוניליוור ועובדת שעתיים עד שלוש שעות בכל פעם, מסיימת ומשם ממשיכה לעבודה ברשת "רמי לוי". בימים אחרים הייתה עובדת ביוניליוור בין 11:00 ל- 16:00.

148. כמו כן, בעדותה של חנה בבית המשפט, היא עמדה על כך שהיא עבדה כעובדת יומית בחברת יוניליוור בכל התקופות שצוינו לגביה בכתב האישום. בנוסף, גם עמדה על כך שעבדה במקביל ברשת של "רמי לוי" וביצעה גם את השירות הסדיר בצה"ל, כפי שתואר לעיל (פרוט' מיום 24.3.19, עמ' 369 ש' 12 עד עמ' 373 ש' 29).

149. הטענה של המאשימה היא שהשילוב בין עובדת היתה של חנה חיילת בשירות סדיר ובין העובדה

שעבדה במקביל ברשת "רמי לוי", מקימה ראייה נסיבתית "מחשידה" כנגדה שנרשמה כזב כעובדת בחברת יוניליוור, וזאת מאחר ולא ייתכן שהצליחה לשלב בתוך סדר יום עמוס כזה גם את העבודה שלה בחברת יוניליוור. לדעתי, אין לקבל טענה זו, וזאת בשל המשקל המצטבר של שלושה מחדלי חקירה:

א. ראשית, אי בדיקת הטענה של חנה לגבי השעות שבהן בוצע שירותה הצבאי: חנה טענה שהשירות הסדיר שלה התנהל כך שהנוכחות שלה בבסיס הייתה בין השעות 08:00 ועד 10:00. אמיתותה של טענה זו לא נבדקה כלל על ידי משטרת ישראל. לא נחקר אף גורם בצה"ל ואף לא הובא מסמך רשמי כלשהו מטעמו על מנת להפריך את טענתה זו. יוזכר, חנה אף מסרה שם מלא של קצין מאוד מסוים שלטענתה הוא זה שאישר לה לצאת מהבסיס בכל יום בשעה 10:00 וקצין זה כלל לא זומן למשטרה למסירת עדות. על כן, בפועל, הטענה של חנה לגבי שעות הנוכחות שלה בבסיס לא נבדקה וגם לא הופרכה ולכן לא מצאתי מקום לפקפק בטענתה לגבי שעות הנוכחות המצומצמות שלה בצבא בכל תקופת שירותה הצבאי.

ב. שנית, אי בדיקת אמיתות הטענה שחנה אכן עבדה ברשת "רמי לוי": המאשימה טוענת שעדותה של חנה שכן עבדה בחברת יוניליוור היא לא נכונה, וזאת מאחר וחנה באותה עת הייתה גם חיילת בשירות סדיר וגם עובדת ברשת "רמי לוי". טענה זו מקפלת בתוכה את הנחת היסוד שטענתה של חנה שכן עבדה ברשת "רמי לוי" היא אמת.

במילים אחרות, המאשימה מבקשת מבית המשפט לעשות שימוש בכלל הראייתי של "פליגין דיבורא" לעדותה של חנה, ולקבוע שטענתה שעבדה ברשת "רמי לוי" היא נכונה ובעוד שטענתה שעבדה בחברת יוניליוור היא לא נכונה. האפשרות התיאורטית ההפוכה לא נלקחה בחשבון על ידי המאשימה, קרי שיתכן שחנה לא עבדה כלל אצל "רמי לוי" ושהרישום שלה שם הוא פיקטיבי, ובעוד שכן עבדה בחברת יוניליוור והרישום שלה כעובדת אצל האחרונה הוא אמת.

בסופו של יום, כפי שישנם תלושי שכר של חנה אצל רשת "רמי לוי" (ת/47) כך גם ישנם תלושי שכר של חנה אצל חברת דנאל עבור חברת יוניליוור (ת/44). מאחר והטענה של המאשימה היא שחנה היא עדה בלתי מהימנה שנרשמת כזב כעובדת במקומות עבודה, יש לעצור ולשאול למה שנאמין לחנה באומרה שכן עבדה ב-"רמי לוי".

יודגש, מעבר לתלושי השכר ב-"רמי לוי", לא הוצגה אף ראייה שמכוחה ניתן ללמוד שאכן מדובר בעבודת אמת. בפועל, המשטרה לא חקרה אף גורם ברשת "רמי לוי" על מנת לוודא שמדובר ברישום של עבודה אמיתית ולא ברישום כוזב, בדומה למה שנטען בנוגע לתלושי השכר המקבילים שהונפקו לחנה על ידי חברת דנאל.

לפיכך, בהעדר הסבר משכנע מדוע יש לבצע "פליגין דיבורא" לעדותה של חנה, וזאת דווקא לפי

המסלול שהוצע על ידי המאשימה (קרי, שיש לקבוע שעדותה של חנה שכן עבדה אצל "רמי לוי" היא אמת ולכן לא יכול להיות שעבדה בו זמנית אצל יוניליוור), אין מקום לעשות שימוש בכלל של "פלגין דיבורא".

יזכר, השימוש בכלל של "פלגין דיבורא", קרי שיש "לפלג" את "דיבורו" (עדותו) של עד, כך שייקבע שחלק מעדותו הוא אמין וחלק אחר מעדותו הוא בלתי אמין, לא יכול להיעשות באופן שרירותי. בעת שימוש בכלל האמור על בית המשפט להיעזר בראיות אחרות שהן קבילות ואמינות, לרבות באמור בסעיף 53 לפקודת הראיות המפנה לניסיון החיים, להגיון ולטביעת העין השיפוטית (ראו: ע"פ 526/90 בלזר נ' מדינת ישראל, פ"ד מה (4) 133, 185 - 186 (1991); ע"פ 4383/06 דנינו נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 25.1.12) פסקה 26 לפסק דינו של כבוד השופט מלצר). במקרה שבפני, לא שוכנעתי שיש בסיס ראיתי משכנע להשתמש בכלל האמור בנוגע לעדותה של חנה, וזאת דווקא לפי המסלול המוצע על ידי המאשימה.

יתר על כן, בעת שאמיתות הטענה של חנה שכן עבדה ב-"רמי לוי" לא נבדקה, מותר גם לחשוב על אפשרות תיאורטית נוספת שבה חנה לא עבדה בחברת יוניליוור וגם לא בחברת "רמי לוי", קרי היה רישום כוזב כעובדת בשני המקומות. בסיטואציה כזו, פשיטא שלא ניתן להיאחז בטענתה של חנה שכן עבדה ב-"רמי לוי" כראייה נסיבתית מחשידה כנגדה לגבי פיקטיביות הרישום שלה כעובדת בחברת יוניליוור, כאשר הבסיס לחשד הוא סדר יומה העמוס.

ג. שלישית, העדר אפשרות לבצע הצלבה של ימי ושעות העבודה בשני מקומות העבודה: מצד אחד, לחנה, כמו לכל שאר העובדים היומיים של חברת דנאל אצל חברת יוניליוור, לא היה כרטיס נוכחות שמוחתם בעת הכניסה והיציאה מסניף מסוים של יוניליוור, אלא רק טבלת שכר שאושרה בדיעבד בסוף החודש לפי ימים וללא רישום של שעת הכניסה והיציאה מהעבודה. מצד שני, המשטרה לא בדקה האם היה לחנה בסניף שבו היא טענה שעבדה אצל "רמי לוי", כרטיס נוכחות שמוחתם בכל כניסה ויציאה מהסניף. התוצאה המעשית היא שלא ניתן לבצע הצלבה בין הימים והשעות שבהן עבדה אצל "רמי לוי" לבין הימים והשעות שבהן דווקא כמי שעבדה אצל יוניליוור, וזאת על מנת לבדוק אם אכן מדובר בדיווח בלתי הגיוני לפיו הייתה בשני מקומות עבודה שונים בו-זמנית.

150. לפיכך, הנני קובע שיש לדחות את טענתה של המאשימה לפיה השילוב בין היותה של חנה חיילת בשירות סדיר לבין קיומם של תלושי שכר לגביה אצל "רמי לוי", מהווה ראיה "מחשידה" לכך שלא עבדה בחברת יוניליוור.

5.1 הראיה הנסיבתית הרביעית: מרכזי חייל בשירות סדיר בתפקיד לוחם

151. לגבי מרדכי, הוא נרשם כעובד יומי בחברת יוניליוור באמצעות חברת דנאל בתקופות הבאות: בין ספטמבר 2009 ועד יוני 2010, וכן בין אפריל 2011 ועד דצמבר 2011 ובין אוקטובר 2012 עד יוני 2013. כמו כן הוגש "תדפיס אישי - חוגרים" שלו בצה"ל (ת/70), אשר ממנו עולה שהוא התגייס לצה"ל ביום 9.12.09 והשתחרר משירות סדיר ביום 3.7.13. כמו כן, הוא שירת בחיל התותחנים. יוצא מכך, שקיימת חפיפה בין תקופת שירותו הצבאי ובין תקופת הדיווח עליו כעובד יומי בחברת יוניליוור.

152. באמרת החוץ שלו במשטרה, מרדכי העיד שלא היה לו אישור עקרוני לצאת לעבודה מהצבא, אך לאור נסיבותיו האישיות ובעיותיו הכלכליות, המפקד שלו היה מאשר לו באופן נקודתי לצאת לעבודה. על פי אישורים אלה, עבד על פי הנחייתו של אמנון בסניפים שונים של חברת יוניליוור בשעות שפוזרו לאורך היום. בשעות הלילה היה חוזר לבסיס (ת/3 שורות 22 עד 36, 47 עד 64, 111 עד 113, 116 עד 126).

153. לטענת המאשימה, מאחר ומרדכי היה חייל בשירות סדיר ועוד בתפקיד לוחם, הדבר יוצר ראייה נסיבתית "מחשידה" כלפיו שהרישום שלו כעובד אצל חברת יוניליוור באותה תקופה הוא כוזב. לטענת המאשימה לא ניתן לשלב שירות צבאי סדיר כלוחם עם עבודה בחברת יוניליוור, וזאת לא כל שכן בהיקף השעות שעליהן דווח שמרדכי עבד. לדעתי, טענה זו דינה להידחות וזאת בשל מחדל החקירה שלהלן: המשטרה לא טרחה לבדוק את טענתו של מרדכי, למול הגורמים הרלוונטיים בצבא, שאכן ניתן לו אישור ממפקדיו לצאת מהבסיס שבו שירת על מנת לצאת לעבודה.

154. יש לציין שמטעם המאשימה לא הובא אף עד מטעם הצבא שיעיד על שירותו הצבאי של מרדכי, לא לעניין סוג התפקידים שביצע ועד כמה הם מחייבים שהיה בבסיס באופן רציף, לא לעניין השאלה האם ניתן לו אישור להיעדר מהבסיס ולצאת לעבודה, ואם כן, באיזה ימים ובאיזה שעות. הנחת היסוד של המאשימה שטענותיו של מרדכי, כפי שהובאו לעיל, אינן נכונות, וזאת מבלי להביא ראיות לכך, אומרת דרשני. ודוק, לא די בהבאת גורם מוסמך מהצבא כעד לעניין אופי השירות הצבאי בחיל התותחנים באופן כללי, אלא יש להביא עד שיכול להעיד באופן קונקרטי על השירות הספציפי שנוגע למרדכי. בפועל, הדבר לא נעשה.

6.1. הראייה הנסיבתית החמישית: עשרה ימים שבהם מרדכי שהה בכלא צבאי

155. המאשימה הגישה לגבי מרדכי, בהסכמת ההגנה, "טופס שהייה בכלא צבאי" לפיו שהה בכלא צבאי בין 20.6.10 ועד 8.9.10 (ת/71), וכן ראו את ההסכמה של ההגנה להגשתו בפרוט' מיום 13.12.18 עמ' 363 ש' (23-16). למרדכי ישנן שלוש תקופות העסקה אצל חברת יוניליוור, ראשית בין ספטמבר 2009 ועד יוני 2010, שנית בין אפריל 2011 ועד דצמבר 2011 ושלישית בין אוקטובר 2012 ויוני 2013.

156. התקופה שבין ספטמבר 2009 ועד יוני 2010, היא התקופה הרלוונטית לענייננו. החפיפה היחידה

בתקופה זו בין העבודה שדווחה בחברת יוניליוור לבין השהיה בכלא, נוגעת רק לפרק הזמן שבין 20.6.10 ו-30.6.10. מתוך עיון בטבלת הדיווח שנוגעת למרדכי לחודש יוני 2010 (ת/29) עולה שסומנה האות V בתוך הטבלה, כסימון של ימי עבודה שבוצעו, וזאת בימים הבאים: 20.6.10, 21.6.10, 22.6.10, 23.6.10, 24.6.10, 25.6.10, 27.6.10, 28.6.10, 29.6.10, 30.6.10. סך הכל עשרה ימים.

157. ברור שלא יתכן שמרדכי היה גם בכלא הצבאי בעשרת הימים שצוינו לעיל ובמקביל היה גם באחד הסניפים של חברת יוניליוור וביצע שם עבודה של עובד יומי. על כן, הנני קובע כי אכן מדובר בראייה נסיבתית "מחשידה" שבוצעו העבירות שפורטו בכתב האישום.

7.ו. הראיה הנסיבתית השישית: הרישום של חנה ומרדכי

כעובדים יומיים לתקופה המקסימלית המותרת

158. בחברת יוניליוור היה נוהל לפיו עובדים יומיים אינם מועסקים יותר מתשעה חודשים ברציפות ולכן בתום התקופה המקסימלית האמורה, יש לשקול האם לגייס את אותו עובד יומי כעובד קבוע, או לא (ראו: עדותו של אמנון בפרוט' מיום 14.3.19, עמ' 251 ש' 24-31).

159. חנה ומרדכי לא נקלטו כעובדים קבועים, אלא נרשמו לסירוגין, אחד אחרי השנייה, לתקופות המקסימליות כעובדים יומיים, וזאת בתקופות שהלן:

א. מרדכיבחודשים ספטמבר 2009 ועד יוני 2010 (10 חודשים).

ב. חנה בחודשים יולי 2010 ועד מרץ 2011 (9 חודשים).

ג. מרדכי לחודשים אפריל 2011 ועד דצמבר 2011 (9 חודשים).

ד. חנה לחודשים ינואר 2012 ועד ספטמבר 2012 (9 חודשים).

ה. מרדכי לחודשים אוקטובר 2012 ועד יוני 2013 (9 חודשים).

160. מנקודת המבט של חברת יוניליוור מדובר בנסיבה "מחשידה" (ראו: עדותו של יאיר שלם, מנהל הבטחון בחברת יוניליוור באזור הצפון, בפרוט' מיום 13.12.18, עמ' 319, ש' 1-9; וכן עדותו של אבי אשכנזי, סמנכ"ל לוגיסטיקה בחברת יוניליוור, בפרוט' מיום 22.11.18, עמ' 225, ש' 16).

161. מקובלת עליי הטענה של המאשימה שאכן מדובר בראייה נסיבתית "מחשידה" לביצוען של העבירות

המופיעות בכתב האישום שמדובר בדיווח כוזב על עבודה שלא בוצעה.

8.1 הראיה הנסיבתית השביעית: שכר גבוה

לחנה ומרדכי ביחס לעובדים יומיים אחרים

162. מעיון בטבלאות השכר של חנה ומרדכי (ת/27, ת/28, ת/29, ת/30, ת/32, ת/33, ת/34, ת/35, ת/9, ת/10, ת/11), תלושי השכר שלהם והחשבוניות שהונפקו על ידי חברת דנאל לחברת יוניליוור (ת/38 עד ת/47), אנו למדים שכל אחד מהם דו"ח, באופן קבוע, כמי שעבד בכל ימי העבודה האפשריים בכל חודש, אף ללא חופשות, ועם שעות נוספות. בנוסף, הבסיס לחישוב שכרם היה במעט גבוה יותר מעובדים יומיים אחרים, כגון בתקופות מסוימות קיבלו 220 ₪ ליום במקום 200 ₪ ליום שאותם קיבלו עובדים יומיים אחרים, ובנוסף גם קיבלו הוצאות נסיעה גבוהות יותר מעובדים יומיים אחרים. בעקבות זאת, כל אחד מהם זכה לקבל לחשבון הבנק של סיגלית שכר כולל של מספר אלפי שקלים בכל חודש. כמו כן, כאשר משווים בין השכר שקיבלו חנה ומרדכי לבין השכר שקיבלו עובדים יומיים אחרים, הראשונים קיבלו יותר בגלל דיווח על מספר גדול יותר של שעות עבודה לעומת עובדים אחרים.

163. מקובלת עליי הטענה של המאשימה שהעובדה שחנה ומרדכי קיבלו שכר גבוה יותר משאר העובדים היומיים, היא בגדר ראיה נסיבתית "מחשידה".

9.1 הראיה הנסיבתית השמינית: רישום מופרז

של ימי עבודה לחנה ומרדכי בחודשים מסוימים

164. המאשימה הפנתה לכך שלגבי חנה ממך, בחודש אוגוסט 2010 היו 27 ימי עבודה ובפועל דו"ח שהיא עבדה 28 ימים. בנוסף, הפנתה לכך שבחודש ספטמבר 2010, דו"ח שחנה עבדה ביום 18.9.10, שחל ביום כיפור ושבּו אף סניף של חברת יוניליוור לא פעל (ראו עדותו של דן לכך שחברת יוניליוור לא עובדת בשבתות, וגם לא ביום כיפור, פרוט' מיום 31.5.18 עמ' 69 שורות 14-22).

165. כמו כן, לגבי מרדכי, בחודש פברואר 2010 היו 24 ימי עבודה, אך דו"ח שהוא עבד 26 ימים. בנוסף, לגבי חודש מרץ 2010, היו בו 27 ימי עבודה והוא דו"ח כמי שעבד 28 ימים.

166. מקובלת עליי הטענה שהרישום המופרז של ימי עבודה עבור חנה ומרדכי היא ראיה נסיבתית "מחשידה" שחנה ומרדכי לא עבדו באותם ימים עודפים.

10.1 הראיה הנסיבתית התשיעית: חשבוניות נפרדות

עמוד 41

עבור חנה ומרדכי משאר העובדים היומיים

167. ראייה נסיבתית נוספת שעליה הצביעה המאשימה היא העובדה שאמנון היה מבקש מחברת דנאל שיכינו חשבוניות נפרדות עבור חנה ומרדכי, בעוד שלגבי שאר העובדים היומיים הייתה חשבונית אחת משותפת לכולם (ראו את המיילים שנשלחו על ידי אמנון לחברת דנאל, ת/7 ו-ת/8).

168. מקובלת עליי טענת המאשימה שמדובר בראייה נסיבתית "מחשידה".

11.ו. דין מסכם לגבי הראיות הנסיבתיות שנוגעות לחנה ומרדכי

169. בפסיקה נקבע שהליך הסקת המסקנה המפלילה מהראיות הנסיבתיות הוא תלת-שלבי (ע"פ 6392/13 **קריאף נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 21.1.15) פסקה 97 לפסק דינו של כבוד השופט סולברג):

א. בשלב הראשון: נבחנת כל ראייה נסיבתית בפני עצמה כדי לקבוע אם ניתן להשתית עליה מימצא עובדתי;

ב. בשלב השני: נבחנת מסכת הראיות כולה לצורך קביעה אם היא מערבת לכאורה את הנאשם בביצוע העבירה כאשר הסקת המסקנה המפלילה היא תולדה של הערכה מושכלת של הראיות בהתבסס על ניסיון החיים ועל השכל הישר. המסקנה המפלילה עשויה להתקבל גם מצירופן של כמה ראיות נסיבתיות אשר כל אחת מהן בנפרד אמנם אינה מספיקה לצורך הפללה, אך המשקל המצטבר מספיק לצורך כך.

ג. בשלב השלישי: מועבר הנטל אל הנאשם להציע הסבר העשוי לשלול את ההנחה המפלילה העומדת נגדו.

170. כעת אבחן את תשע הראיות הנסיבתיות שהובאו כנגד חנה ומרדכי לפי המבחן התלת-שלבי.

השלב הראשון

171. העולה מסקירת תשע הראיות הנסיבתיות שתוארו לעיל הוא כדלקמן: יש ראייה נסיבתית אחת שהיא בלתי קבילה; שלוש ראיות נסיבתיות שאין בהן פוטנציאל "מחשיד"; וחמש ראיות נסיבתיות שיש בהן פוטנציאל "מחשיד". הראייה שהיא בלתי קבילה, מטבע הדברים, לא ניתן להשתית עליה ממצא עובדתי כלשהו. כך גם, לא ניתן לבסס ממצא "מרשיע" כנגד הנאשמים מכוח הראיות הנסיבתיות שאין בהן

פוטנציאל "מחשד".

172. הראיה הנסיבתית שנמצאה בלתי קבילה היא הפלט מהמחשב המשטרתי שנוגע למועדי הכניסה והיציאה מהארץ של חנה ומרדכי. אין מנוס מהמסקנה שהמאשימה לא הוכיחה שחנה ומרדכי שהו בחו"ל ולכן אין לקבל את טענתה שהיה רישום כוזב שלהם כמי שעבדו בחברת יוניליוור כעובדים יומיים באותם מועדים שנטען שהיו בחו"ל.

173. שלוש הראיות הנסיבתיות שנקבע לגביהן שאין בהן פוטנציאל "מחשד" כלפי הנאשמים שביצעו את העבירות שפורטו בכתב האישום, הן כדקלמן:

א. הראיות שמצביעות על כך ששכרם של חנה ומרדכי מחברת דנאל הופקד בחשבון הבנק של סיגלית.

ב. הראיות שמצביעות על כך שבתקופה שבה חנה נרשמה כעובדת אצל חברת יוניליוור באמצעות חברת דנאל, היא הייתה חיילת בשירות סדיר שהחזיקה בתלושי שכר מאותה תקופה ברשת של "רמי לוי".

ג. הראיות שמצביעות על כך שבתקופה שבה מרדכי נרשם כעובד בחברת יוניליוור באמצעות חברת דנאל, הוא היה חייל בשרות סדיר בתפקיד של לוחם.

השלב השני

174. לאחר שמיינו את הראיות הנסיבתיות, והוצאנו מחוץ למשוואה את הראיות הנסיבתיות שלא ניתן לבסס עליהן ממצא עובדתי מרשיע, כעת יש לבדוק האם חמש הראיות הנסיבתיות "המחשדות" שנתרו, יש בצירופן יחד כדי להקים תשתית ראייתית "מפלילה" נגד הנאשמים.

175. חמש הראיות הנסיבתיות "המחשדות" שנוגעות לחנה ומרדכי, הן כדקלמן:

א. הדיווח על מרדכי שעבד כעובד יומי ביוניליוור במהלך עשרה ימים בחודש יוני 2010 בעת שהיה אסיר בכלא צבאי.

ב. הדיווח על חנה ומרדכי כעובדים יומיים לתקופה המקסימאלית המותרת של תשעה חודשים,

בכל פעם. מדובר בסך הכל בחמש תקופות העסקה שונות, שתיים לחנה ושלוש למרדכי כאשר באחת מהתקופות של מרדכי היה מדובר בעשרה חודשים.

ג. שכרם החודשי של חנה ומרדכי היה באופן קבוע גבוה יותר משכרם של עובדים יומיים אחרים, וזאת עקב כך שדו"ח שעבדו הרבה יותר ימים ושעות בכל חודש משאר העובדים היומיים שעבדו באותו חודש. כמו כן, לעיתים הבסיס לחישוב שכרם היה במעט גבוה יותר מזה שהיה נהוג לגבי עובדים יומיים אחרים.

ד. רישום שגוי ומופרז של ימי העבודה של חנה ומרדכי בחודשים מסוימים. לגבי חנה, היא דו"ח שעבדה ביום כיפור ביום 18.9.2010 כאשר הסניפים של יוניליוור היו סגורים. בנוסף, בטבלת השכר שלה לחודש אוגוסט 2010 נרשם שעבדה 28 ימים ובעוד שהיו רק 27 ימי עבודה באותו חודש. כמו כן, לגבי מרדכי נרשם שעבד בחודש פברואר 2010, 26 ימים, כאשר היו רק 24 ימי עבודה באותו חודש. כמו כן, נרשם שעבד בחודש מרץ 2010, 28 ימים, כאשר היו רק 27 ימי עבודה באותו חודש.

ה. ההוראה של אמנון לחברת דנאל לערוך חשבוניות נפרדות עבור חנה ומרדכי בעוד שלגבי שאר העובדים היומיים נערכה חשבונית אחת משותפת לכולם.

176. לדעתי, הצירוף של חמש הראיות הנסיבתיות "המחשדות" שהובאו לעיל, אין בו כדי ליצור תשתית ראייתית "מפלילה" כנגד הנאשמים, וזאת בעוצמה הראייתית הנדרשת של מעל לכל ספק סביר, שהם אכן ביצעו את העבירות שיוחסו להם בכתב האישום. יוזכר, על מנת להרשיע נאשם בהסתמך על ראיות נסיבתיות, יש להראות ש"הרשעה" היא המסקנה היחידה האפשרית מצירופן של כל הראיות הנסיבתיות המחשדות. לא התרשמתי שכך הם פני הדברים.

177. יתר על כן, מכלול הימים שבאופן אובייקטיבי ברור שחנה ומרדכי לא עבדו (יום כיפור, ימים עודפים ספורים מעבר לימי העבודה שיש בחודש מסוים והימים שבהם מרדכי שהה בכלא צבאי), אך בכל זאת דו"ח שכן עבדו בהם, יוצרים **לכאורה** "חזקת פיקטיביות" לגבי הדיווח באותם ימים, קרי שמדובר בדיווח כוזב (להלן: **חזקת הפיקטיביות**). עם זאת, מן הראוי להדגיש שמכלול הראיות הנסיבתיות "המחשדות" אינו יוצר "חזקת פיקטיביות" לגבי מלוא התקופה שבה דו"חשעבדו.

178. לגבי חנה, "חזקת הפיקטיביות" חלה רק לגבי יומיים והם יום כיפור שחל ביום 18.9.2010, ויום אחד בחודש אוגוסט 2010 שבו דו"ח שעבדה 28 ימים כאשר טכנית היו בו רק 27 ימי עבודה. יוזכר, כתב האישום עניינו דיווח על שתי תקופות של 9 חודשים בכל פעם לגביה, היינו סך הכל 18 חודשים. בהיעדר קיומן של ראיות אחרות מעבר לחמש הראיות הנסיבתיות "המחשדות", לא ניתן להשליך את "חזקת הפיקטיביות" של יומיים על התקופה הכוללת של 18 חודשים.

179. לגבי מרדכי, חזקת הפיקטיביות חלה רק לגבי 13 ימים והם: יומיים בחודש פברואר 2010 בעת שדון שעבד 26 ימים כאשר באותו חודש יש רק 24 ימי עבודה; יום אחד בחודש מרץ 2010 בעת שדון שעבד 28 ימים כאשר באותו חודש יש רק 27 ימי עבודה; וכן 10 ימים שבהם שהה בכלא צבאי בחודש יוני 2010. כתב האישום מתאר דיווח לגבי מרדכי על עבודה בשלוש תקופות (10 חודשים, 9 חודשים ועוד 9 חודשים), סך הכל 28 חודשים. בהעדר קיומן של ראיות מעבר לחמש הראיות הנסיבתיות "המחשדות", לא ניתן להשליך את "חזקת הפיקטיביות" שחלה על 13 ימים על התקופה הכוללת של 28 חודשים.

180. התקופה של יומיים שנוגעת לחנה והתקופה של 13 ימים שנוגעת למרדכי, יכונן, יחדיו, "התקופות המצומצמות".

181. לכאורה, בכל הנוגע לתקופות המצומצמות שבהן באופן אובייקטיבי ברור שחנה ומרדכי לא עבדו ובכל זאת דון שכן עבדו, חזקת הפיקטיביות שנוצרה אמורה להעביר את נטל הבאת הראיות לנאשמים על מנת לעורר ספק סביר שלא ביצעו את העבירה של קבלת דבר במרמה. לכאורה, ככל שהנאשמים לא נותנים הסבר מניח את הדעת לדיווח הכוזב בתקופות המצומצמות, יש להרשיעם בעבירות שיוחסו להם בכתב האישום, וזאת כמובן רק לגבי התקופות המצומצמות.

182. כאמור, הדבר הוא "לכאורה" בלבד, אך בפועל לא כך הם פני הדברים. בעיני, גם לגבי התקופות המצומצמות, עדיין נטל הבאת הראיות המשני שחל על הנאשמים נותר רדום ולא קם לתחיה. לדעתי, קיימים שלושה נימוקים שהמשקל המצטבר שלהם מוביל למסקנה ש"חזקת הפיקטיביות" לגבי התקופות המצומצמות **מתבטלת ונעלמת מהעולם**. להלן שלושת הנימוקים:

א. הנימוק הראשון: לא הוכח על ידי המאשימה שאמנון היה זה שמילא את הטבלאות לגבי ימי ההעסקה של חנה ומרדכי ושהן נכלל הדיווח הכוזב לגבי התקופות המצומצמות. בנוסף, לא הובאו ראיות הזמה מטעם המאשימה להפרכת טענתו של אמנון שמי שמילא את הטבלאות היו רחל אלגבי ורמי גרוסו מחברת דנאל, ושפועל, לא נגבתה מהם עדות על ידי המשטרה וגם לא הובאו כעדים במשפט.

ב. הנימוק השני: גם אם כל טבלאות השכר נשאו את חתימתו וחתימתו של אמנון, כולל אותן טבלאות שבהן היה דיווח על התקופות המצומצמות, עדיין יש לזכור שהעבירות שיוחסו לנאשמים בכתב האישום הן עבירות שנושאות בתוכן יסוד נפשי של "כוונה לרמות". כך לגבי העבירה של "קבלת דבר במרמה" לפי סעיף 415 סיפא לחוק העונשין ושיוחסה לכל הנאשמים. כך גם לגבי העבירות שיוחסו רק לאמנון והן "רישום כוזב במסמכי תאגיד" לפי סעיף 423 לחוק העונשין ו-"זיוף של מסמך בכוונה לקבל באמצעותו דבר" לפי סעיף 418 סיפא לחוק העונשין.

לאור התשתית הראייתית הרעועה שהונחה על ידי המאשימה, לרבות הכשלים במנגנון הפיקוח על

אמנון, לא התרשמתי שהוכח שאמנון אישר את הטבלאות הללו שנוגעות לתקופות המצומצמות מתוך יסוד נפשי של "כוונה לרמות". בהיעדר הוכחה לקיומו של יסוד נפשי מחמיר מהסוג של "כוונה לרמות", לא מתקיימות מי מהעבירות הפליליות שצוינו לעיל. למען הסדר הטוב, ומעבר לנדרש, יובהר שלא הוכח שהייתה "כוונה לרמות" מטעם אמנון גם לגבי שאר הטבלאות שאותן אישר ואשר אינן נוגעות לתקופות המצומצמות.

ג. הנימוק השלישי: המאשימה לא הוכיחה שהעובדים היומיים של חברת יוניליוור, לרבות חנה ומרדכי, היו אחראים על מילוי ימי ושעות העבודה בטבלאות, ולמעשה גם לא הובאו ראיות שכך היה. יוצא מכך, שקיים קושי אינהרנטי לקבוע שחנה, מרדכי וסיגלית פעלו "במרמה" כפי שנדרש לעניין העבירה של קבלת דבר במרמה, וזאת בעת שאין הוכחה שהיו מעורבים באופן אישי בדיווח על הימים ועל שעות העבודה או שהייתה להם גישה לטבלאות שמולאו, או שבכלל ידעו מה תוכן הטבלאות, וזאת בין בזמן אמת ובין בדיעבד.

השלב השלישי

183. השלב השלישי בבדיקה התלת שלבית של כוחן "המפליל" של הראיות הנסיבתיות "המחשידות", מתייחס לנטל הבאת הראיות המשני שבו נדרש הנאשם להביא ראיות שמטרתן לעורר ספק סביר נגד התשתית הראייתית המפלילה שאותה הניחה המאשימה במסגרת השלב השני. כל עוד המאשימה לא צלחה את השלב השני, קרי לא הניחה תשתית ראייתית מפלילה שתצדיק העברת נטל הבאת הראיות לנאשם, מתייחר השלב השלישי ולכן אין צורך לבדוק את ראיות הנאשם (ראו דבריו של כבוד השופט הנדל בפסקה 4 לחוות דעתו ב-ע"פ 6392/13 **מדינת ישראל נ' קריאף** (פורסם בנבו, 21.1.15)).

184. וכך הוא המקרה שבפניי. למעשה, המאשימה לא צלחה את השלב השני ולכן מתבטל השלב השלישי. הצירוף של כל חמש הראיות הנסיבתיות בעלות הפוטנציאל "המחשידי", אין בו די על מנת להקים תשתית ראייתית "מפלילה" לפיה הנאשמים ביצעו את העבירות שיוחסו להם בכתב האישום. במילים אחרות, המאשימה לא הוכיחה שחנה ומרדכי לא עבדו, ולכן אין מקום לבדוק אם הם הצליחו לעורר ספק סביר שהם כן עבדו.

ז. הראיות שנוגעות לפיקטיביות הרישום של גילה כעובדת יומית

185. בכתב האישום נטען שגילה נרשמה כעובדת יומית בחברת יוניליוור בחודש יוני 2013 בלבד ודו"ח שהיא עבדה 25 ימים וביצעה 42 שעות עבודה נוספות וכי חברת יוניליוור שילמה לחברת דנאל סך של 10,352 ₪ למול חשבונית שהונפקה על ידי חברת דנאל באותו סכום (ראו השורה האחרונה בטבלה שבסעיף 12 לכתב האישום).

186. גילה העידה בבית המשפט ומסרה את הדברים הבאים: היא שכנתו של אמנון מזה שנים רבות; בעלה של גילה שוחח עם אמנון כדי להעסיק את גילה ואמנון הסכים; היא עבדה "בסופרים" באזור הקריות ובחיפה, אך לא זוכרת את מיקומם או את תיאורם המדויק; לטענתה היא עבדה בין שלושה עד ארבעה ימים בלבד ולא חודש שלם; אדם בשם "מרדכי" הסביר לה על העבודה; אישה בשם "סיגל" או "סיגלית" ושאינה יודעת את שם משפחתה ואין לה היכרות עמה, אך ככל הנראה קשורה לאמנון, הביאה לה את שכרה במזומן בגין ימי העבודה שבהן עבדה; גילה לא ראתה את כרטיס העובד שלה (ת/25) וגם לא מילאה אותו והחתימה שמתנוססת עליו איננה חתימתה; כמו כן, היא מעולם לא ראתה את תלוש השכר שהונפק לה (ת/45); מעולם לא הסכימה ששכרה יכנס לחשבון הבנק של סיגלית; בעת שנחקרה במשטרה בעלה היה נוכח בחקירה.

(ראו עדותה של גילה בפרוט' מיום 13.12.18, עמ' 246 מש' 30 עד עמ' 248 ש' 28, עמ' 249 ש' 29, עמ' 250 ש' 1 עד עמ' 251 ש' 19, עמ' 252 ש' 1 עד עמ' 253 ש' 6 עד עמ' 253 ש' 28 עד עמ' 254 ש' 13, עמ' 254 ש' 22 עד עמ' 259 ש' 25).

187. לעומת זאת, להלן תמצית עדותו של אמנון בנוגע לגילה: גילה עבדה את מלוא התקופה שצוינה בכתב האישום; גילה היא שכנתו ובעלה הוא זה שפנה אליו על מנת שהיא תעבוד בחברת יוניליוור ואמנון הסכים להעסיקה; היא ביצעה חפיפה לתקופה קצרה עם מרדכי, אך היא לא התאימה לעבודה ולכן לא עבדה תקופה נוספת; אמנון מסר את הטפסים לצורך רישומה של גילה כעובדת של חברת דנאל לידי בעלה לצורך מילוי פרטיה ובעלה של גילה החזיר לו את הטפסים לאחר שמולאו וכאשר הם חתומים; גילה ביקשה לקבל את שכרה במזומן ולא בדרך של העברה בנקאית ישירות לחשבון הבנק שלה מחברת דנאל כפי שמקובל לגבי עובדים יומיים, וזאת מאחר וחשבון הבנק שלה היה מעוקל; אמנון הסביר לה שהדבר אינו אפשרי אך מתוך רצון טוב לעזור לה לאור הבעיות הכלכליות שלה ושל בעלה, הוא הציע לה ששכרה יועבר לחשבון הבנק של סיגלית ולאחר מכן ימשך על ידי סיגלית במזומן ויימסר לגילה; גילה הסכימה להצעתו האמורה של אמנון.

(ראו: אמרת החוץ של אמנון, ת/1, ש' 145 עד 154 וכן גם עדותו בבית המשפט בפרוט' מיום 14.3.19, עמ' 279 ש' 5 - 26, עמ' 280 ש' 9 - 25, עמ' 259 ש' 13 - 31, ועמ' 260 ש' 1 - 22).

188. על פניו, מדובר בגרסה מול גרסה. גרסתה של גילה למול גרסתו של אמנון. עדותה של גילה היא עדות יחידה שאיננה נתמכת בראיות אחרות.

189. על פי הפסיקה, מנקודת ראות כמותית, אין כל מניעה לבסס הרשעה בפלילים על פי עדותו של עד יחיד, תהיה העבירה חמורה ככל שתהיה, והכל תלוי במשקלה ההוכחתי הסגולי של העדות היחידה. בפסיקה נקבעה חובת "**האזהרה העצמית**" של השופט, לפיה שופט אינו רשאי לבסס הרשעה בפלילים, על פי עדות יחידה, אלא אם כן הזהיר את עצמו קודם לכן כי עדות יחידה לפניו ויש לבחון ולשקול בקפידה יתירה אם ניתן להסתפק בה, לבדה, כבסיס להרשעה. כמו כן, אין די באזהרה והחלטה

חייבת להיות **מלווה בהנמקה** מדוע בית המשפט מעדיף גרסה אחת על גרסה אחרת (יעקב קדמי **על הראיות**, חלק ראשון, תש"ע-2009, עמ' 470 - 471; רע"פ 8884/13 **פלוגי נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (11.6.14) פסקה 10 לפסק דינו של כבוד השופט שהם). עם הכלל הנ"ל באמתחתנו נבחן את עדותה של גילה למול עדותו של אמנון.

190. יוזכר, גילה אישרה שהעסקתה נעשתה באמצעות פנייה של בעלה לאמנון. עם זאת, בעלה של גילה כלל לא היה עד במשפט על מנת להבהיר האם קיבל את כרטיס העבודה מאמנון ומסר אותו לגילה, או לא, מי חתם על כרטיס העבודה וכיצד הכרטיס החתום הגיע לידיה של אמנון וכן מה היה תוכן השיחה שהתנהלה בינו לבין אמנון. יתר על כן, טענתה של גילה שהיא שכנתו של אמנון מזה שנים רבות אך איננה מכירה את סיגלית אשתו שמתגוררת עמו, איננה משכנעת. בנוסף, טענתה שאיננה יודעת באיזה "סופרים" בחיפה ובקריות היא עבדה, גם היא איננה משכנעת.

191. בנסיבות אלה, לא מצאתי שיש בסיס ראייתי משכנע להעדפת גרסתה של גילה, בהיותה עדות יחידה, על פני גרסתו של אמנון. על כן, הנני קובע שהמאשימה לא עמדה בנטל הבאת הראיות הראשוני להוכחת טענתה שגילה לא עבדה במהלך כל התקופה שבה דווקא כעובדת יומית בחברת דנאל עבור חברת יוניליוור במהלך חודש יוני 2013.

ח. דין בהוראות החיקוק שיוחסו לנאשמים

1.ח. העבירה של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות

192. בכתב האישום יוחסה לאמנון, סיגלית, חנה ומרדכי העבירה של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות בצוותא לפי סעיפים 415 סיפא יחד עם סעיף 29 לחוק העונשין.

193. אמנון הואשם בעבירה של קבלת דבר במרמה בשל העובדה שהוא זה שהיה אחראי על רישומם של חנה, מרדכי וגילה כעובדים מכוח תפקידו כ-"מנהל מערך השטח" בחברת יוניליוור. סיגלית הואשמה באותה עבירה בשל העובדה שבחשבון הבנק שלה נקלטו המשכורות שלהם. חנה ומרדכי הואשמו בעבירה האמורה עקב כך שכל אחד מהם באופן אישי נרשם, לפי טענת המאשימה, בכזב כעובד בחברת יוניליוור וקיבל שכר במרמה כאשר אף אחד מהם לא עבד בפועל.

194. סעיף 415 לחוק העונשין קובע כדלקמן:

"המקבל דבר במרמה, דינו - מאסר שלוש שנים, ואם נעברה העבירה בנסיבות מחמירות, דינו - מאסר חמש שנים."

195. בפסיקה נקבע שיש צורך בקיומה של "מרמה" וכן של קשר סיבתי בין המרמה לקבלת ה"דבר", כלומר, אין עבירה אלא אם ניתן "הדבר" מחמת המרמה (ע"פ 7068/98 **חכמי נ' מדינת ישראל** פ"ד נג(3) 582, 595 (1999)).

196. במקרה שבפניי, סוגיית הוכחת ה"מרמה" תלויה בשאלה הבסיסית האם הוכח שחנה, מרדכי וגילה לא עבדו. אם היה מוכח שהם "לא עבדו", פשיטא שמתקיים יסוד המרמה מעצם הרישום שלהם כעובדים וקבלת השכר לגביהם. כפי שכבר הוסבר בהרחבה לעיל, המאשימה לא עמדה בנטל הבאת הראיות הראשוני שכך הם פני הדברים.

197. בפועל, לחברת יוניליוור היה מנגנון פיקוח כושל על פעילותם של "מנהלי מערך השטח", וביניהם אמנון, וזאת בכל הנוגע לעצם העסקתם ואישור שכרם של העובדים היומיים. דברים אלה מקבלים משנה תוקף לאחר שחברת יוניליוור בחרה לקיים חקירה פנימית באופן עצמאי ובמהלכה אבדו היומנים של ריימונד. התוצאה המעשית היא שלא ניתן לדעת בדיעבד האם רישומם של חנה, מרדכי וגילה כעובדים, היה רישום אמיתי או לא. עם זאת, יוזכר שהנטל הוא על המאשימה להוכיח שחנה, מרדכי וגילה, לא עבדו, ולא על הנאשמים להוכיח שכן עבדו.

198. יתר על כן, לאחר שהראיתי שמנגנון הפיקוח על אמנון הוא מנגנון כושל, עברתי לבדוק אם יש ראיות אחרות שמכוחן ניתן לבסס תשתית ראייתית שמכוחה ניתן להסיק שחנה, מרדכי וגילה, לא עבדו. לגבי חנה ומרדכי, סקרתי את הראיות הנסיבתיות שעליהן הצביעה המאשימה ולא התרשמתי שיש בהן כדי לבסס ממצאים מפלילים המובילים להרשעה. כך גם, לא התרשמתי שיש ראיות מספיקות שיצדיקו העדפת גרסתה של גילה על פני גרסתו של אמנון.

199. מאחר ורכיב "המרמה" לא הוכח, אין מנוס מהמסקנה שיש לזכות את הנאשמים מהעבירה של קבלת דבר במרמה.

2.n. העבירה של קשירת קשר לביצוע פשע

200. במקרה שבפניי, עבירת ה-"פשע" מושא העבירה של קשירת קשר לביצוע פשע, היא העבירה של קבלת דבר במרמה, וכך גם נרשם במפורש בסעיף 13(א) לפרק העובדות בכתב האישום.

201. בפסיקה נקבע שהעבירה של קשירת קשר היא עבירה עצמאית ונפרדת מהעבירה המושלמת שלשמה נועד הקשר הפלילי. משעה שנוצר הקשר בין שני אנשים או יותר, הושלמה עבירת קשירת הקשר ואין נפקא מינה אם העבירה, שלשמה נוצר הקשר, הגיעה לכלל ביצוע, אם לאו (ע"פ 2681/15 **בן שטרית נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו], (14.2.16), פסקה 54 לפסק דינו של כבוד השופט שוהם) (להלן: **עניין בן שטרית**). ולענייננו, העובדה שהנאשמים זוכו מהעבירה של קבלת דבר במרמה אין משמעה שיש

לזכותם באופן אוטומטי גם מהעבירה של קשירת קשר לביצוע פשע. בכל מקרה, יש לדון גם ברכיבי העבירה של קשירת קשר לביצוע פשע.

202. היסוד העובדתי בעבירת קשירת הקשר עניינו "כריתת הברית", דהיינו בהסכמה שהתגבשה בין שני אנשים או יותר לביצוע עבירה פלילית. כמו כן, אין צורך להגיע להסכמה מפורטת ומדוקדקת לגבי פרטי העבירה ודי בהסכמה עקרונית לגבי ביצוע עבירה פלילית שלשמה נוצר הקשר (עניין **בן שטרית**, פסקה 55).

203. היסוד הנפשי בעבירת קשירת הקשר מתגבש בד בבד עם ההסכמה לפעול יחדיו, למען הגשמת המטרה הפלילית, תוך הוכחת כוונת של הקושר לממש את המטרה הפסולה שלשמה נוצר הקשר (עניין **בן שטרית**, פסקה 55).

204. במקרה שבפניי, לא הובאו ראיות שמכוחן ניתן ללמוד שאמנון, סיגלית, מרדכי וחנה "כרתו ברית" ביניהם לביצוע עבירה של קבלת דבר במרמה על ידי כך שיבוצע רישום כוזב של חנה, מרדכי וגילה כעובדים יומיים של חברת יוניליוור באמצעות חברת דנאל. גם לא הוכח שפעלו מתוך "כוונה" לרמות.

205. בסופו של יום, מאחר ולא הוכח שחנה, מרדכי וגילה לא עבדו, קורסת מאליה הטענה שהנאשמים "קשרו קשר" ביניהם לביצוע עבירה של קבלת דבר במרמה. על כן, הנני קובע שהמאשימה לא הוכיחה את היסוד העובדתי וגם לא את היסוד הנפשי בעבירה של קשירת קשר לביצוע פשע.

3.ח העבירה של רישום כוזב במסמכי תאגיד

206. לאמנון יוחסה עבירה של רישום כוזב במסמכי תאגיד לפי סעיף 423 לחוק העונשין ואשר קובע כדלקמן:

"מייסד, מנהל, חבר או פקיד של תאגיד, הרושם, או גורם לרישום, פרט כוזב במסמך של התאגיד, בכוונה לרמות, או נמנע מלרשום בו פרט אשר היה עליו לרשום, בכוונה לרמות, דינו - מאסר חמש שנים".

(ההדגשות שלי - ה'א'ש')

207. בפסיקה נקבע שהרישום יהיה כוזב אם הוא אינו תואם את המציאות. כמו כן, לגבי היסוד הנפשי, "הכוונה לרמות" היא כוונה "מיוחדת", דהיינו מתוך רצון וכוונה ממשית להניע אחר לפעול או להימנע מלפעול על בסיס הרישום הכוזב (ע"פ 3517/11 **שמשון נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 6.3.2013).

פסקה 43 לפסק דינה של כבוד השופטת ארבל).

208. ולענייננו, על המאשימה להוכיח שהרישום של חנה, מרדכי וגילה כעובדים יומיים בחברת יוניליוור ובחברת דנאל, הוא רישום כוזב שאינו תואם את המציאות, קרי שלא עבדו. בנוסף, עליה להוכיח שרישומם כעובדים יומיים נעשה בכוונה לרמות. בפועל, המאשימה לא הוכיחה שהם לא עבדו, לא הוכיחה את רכיב "המרמה" וגם לא הוכיחה "כוונה" לרמות. על כן, יש לזכות את אמנון מהעבירה של רישום כוזב במסמכי תאגיד.

4.n. העבירה של זיוף מסמך בכוונה לקבל דבר באמצעותו בנסיבות מחמירות

209. לאמנון יוחסה העבירה של זיוף מסמך בכוונה לקבל באמצעותו דבר בנסיבות מחמירות לפי סעיף 418 לחוק העונשין ואשר קובע כדלקמן:

"המזייף מסמך, דינו - מאסר שנה; זיוף מסמך בכוונה לקבל באמצעותו דבר, דינו - מאסר שלוש שנים; ואם נעברה העבירה בנסיבות מחמירות, דינו - מאסר חמש שנים."

210. בסעיף 8 לפרק העובדות לכתב האישום נאמר שאמנון זייף את חתימתו של סמנכ"ל הלוגיסטיקה בחברת יוניליוור על גבי החשבוניות של חברת דנאל ואשר מתייחסות לשכרה של חנה בחודשים ינואר ופברואר 2012, ועקב כך חשבוניות אלה נחזו כאילו אושרו על ידי סמנכ"ל הלוגיסטיקה.

211. סמנכ"ל הלוגיסטיקה בחברת יוניליוור היה אבי אשכנזי. על כל אחת מהחשבוניות שנוגעות לחודשים ינואר ופברואר 2012 ושמתייחסות לעבודתה של חנה באותם חודשים, וששתיהן סומנו כ-41/ת, אכן מופיעה החותמת של אבי אשכנזי ומעליה שרבוט שנחזה להיות חתימה. בנוסף, יש עליהן גם חותמת של אמנון בצירוף חתימה. אבי אשכנזי העיד שהוא לא חתם על החשבוניות הללו וגם לא שם את החותמת שלו עליהן (פרוט' מיום 22.11.18, עמ' 227 ש' 7-14).

212. אמנון העיד באמרת החוץ שלו במשטרה שהוא לא זייף את החתימה של אבי אשכנזי וגם לא שם את החותמת שלו על אותן חשבוניות. בנוסף, ציין שלאבי אשכנזי הייתה פקידה בשם "זהבית" שהייתה לה הרשאה להשתמש בחותמת של אבי אשכנזי ונהגה לחתום במקומו (ת/1, ש' 268-277).

213. בפועל, "זהבית" לא הובאה כעדה במשפט. כמו כן, אבי אשכנזי לא טען שאמנון הוא זה שזייף את החתימה שלו. בנוסף, לא הובא גם עד אחר שיכול להעיד שאמנון הוא זה שזייף את החתימה של אבי אשכנזי. ואם לא די בכך, אבי אשכנזי העיד שהחתימה שלו דרושה רק לגבי חשבוניות שהסכום הנקוב בהן הוא מעל ₪ 50,000 ועל סכומים נמוכים יותר חותם "מנהל מערך השטח" (פרוט' מיום 22.11.18,

עמ' 228 ש' 7-1). החשבוניות מחודש ינואר ופברואר 2012, הן בסך של 10,123.18 ₪ ו-9,616.67 ₪, בהתאמה. ללמדך, שאמנון בכלל לא היה זקוק לחתימה ולחותמת של אבי אשכנזי על מנת לאשר את אותן חשבוניות ולמעשה הוא היה מוסמך לאשרן בעצמו. עלכן, הנני קובע כי לא הוכח שאמנון זייף את חתימתו של אבי אשכנזי.

214. יתר על כן, בסעיף 9 לפרק העובדות בכתב האישום נאמר שאמנון זייף את חתימתו של "מנהל מערך השטח" בחברת יוניליוור על גבי החשבוניות של חברת דנאל שמתייחסות להעסקה של חנה בחודשים ספטמבר 2012 ועד דצמבר 2012, ולהעסקה של מרדכי בחודש מרץ 2013, כך שחשבוניות אלה נחזו כאילו אושרו על ידי "מנהל מערך השטח".

215. האמור בסעיף 9 לפרק העובדות לכתב האישום מתייחס לאריאל רז ואשר העיד שהחתימה שמופיעה על החשבונית מספטמבר 2012 (ת/41) היא אכן שלו (פרוט' מיום 22.11.18, עמ' 208 ש' 10-11) ובעוד שהחתימות שמופיעות על החשבוניות מאוקטובר, נובמבר ודצמבר 2012 (ת/41) אינן שלו (פרוט' מיום 22.11.18 עמ' 208 ש' 17-30). בנוסף, העיד שהחתימה שמופיעה על החשבונית מחודש מרץ 2013 (ת/42) גם היא לא שלו (פרוט' מיום 22.11.18, עמ' 209 ש' 29-32).

216. באמרת החוץ שלו במשטרה, אמנון העיד שהחתימות שנחזות להיות חתימותיו של אריאל רז, לא בוצעו על ידי אמנון וכי מעולם לא זייף את חתימתו של אריאל רז (ת/1, ש' 260-267).

217. משנשאל אריאל רז מי לדעתו זייף את חתימותיו, הוא ענה שאיננו יודע (פרוט' מיום 22.11.18, עמ' 210 ש' 10-11). יתר על כן, אריאל רז העיד שהוא ואמנון היו בדרגה ניהולית דומה שהוגדרה כ-"מנהל מערך השטח" בחברת יוניליוור ולמעשה אמנון לא כפוף לו (פרוט' מיום 22.11.18 עמ' 203 ש' 1-10). יוצא מכך, שאמנון כלל לא היה זקוק לחתימה של אריאל רז על מנת לאשר למחלקת הנהלת החשבונות בחברת יוניליוור לשלם לחברת דנאל את הסכומים שנקובים באותן חשבוניות. הדבר גם עולה בבירור מחשבוניות רבות אחרות שנוגעות לעבודתם של חנה ומרדכי ואשר אינן נושאות את חתימתו של אריאל רז ורק את חתימתו של אמנון ובכל זאת אושרו לתשלום (ראו מכלול החשבוניות שמופיעות ב-ת/38 עד ת/42). על כן, הנני קובע כי לא הוכח שאמנון הוא זה שזייף את חתימותיו של אריאל רז.

ט. סוף דבר

218. לסיכום, הנני קובע כדלקמן:

א. הנני **מזכה** את הנאשמים 1, 2, 3, ו-4 (אמנון עמנואל, סיגלית עמנואל, מרדכי משה ממן וחנה ממן), מהעבירה של קשירת קשר לביצוע פשע לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין וגם מהעבירה של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות בצוותא לפי סעיפים 415 סיפא יחד עם

סעיף 29 לחוק העונשין.

ב. בנוסף, הנני **מזכה** את נאשם 1, אמנון עמנואל, מהעבירה של רישום כוזב במסמכי תאגיד לפי סעיף 423 לחוק העונשין וגם מהעבירה של זיוף מסמך בכוונה לקבל באמצעותו דבר בנסיבות מחמירות לפי סעיף 418 סיפא לחוק העונשין.

זכות ערעור תוך 45 ימים.

ניתנה היום, ח' אלול תשע"ט, 08 ספטמבר 2019, במעמד הצדדים.